

Art. 1.369. RĂSPUNDEREA ALTOR PERSOANE.

(1) Cel care l-a îndemnat sau l-a determinat pe altul să cauzeze un prejudiciu, l-a ajutat în orice fel să îl pricinuiască sau, cu bună știință, a tănuț bunuri ce proveneau dintr-o faptă ilicită ori a tras foloase din prejudicierea altuia răspunde solidar cu autorul faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în privința celui care, în orice fel, a împiedicat ori a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite.

Art. 1.370. IMPOSIBILITATEA DE INDIVIDUALIZARE A AUTORULUI FAPTEI ILICITE. Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă.

Art. 1.371. VINOVĂȚIA COMUNĂ. PLURALITATEA DE CAUZE.

(1) În cazul în care victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi ținut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care la cauzarea prejudiciului au contribuit atât fapta săvârșită de autor, cu intenție sau din culpă, cât și forța majoră, cazul fortuit ori fapta terțului pentru care autorul nu este obligat să răspundă.

*Secțiunea a 4-a****Răspunderea pentru fapta altuia***

Art. 1.372. RĂSPUNDEREA PENTRU FAPTA MINORULUI SAU A CELUI PUS SUB INTERDICȚIE.

(1) Cel care în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri judecătorești este obligat să supravegheze un minor sau o persoană pusă sub interdicție răspunde de prejudiciul cauzat altuia de către aceste din urmă persoane.

(2) Răspunderea subzistă chiar în cazul când făptuitorul, fiind lipsit de discernământ, nu răspunde pentru fapta proprie.

(3) Cel obligat la supraveghere este exonerat de răspundere numai dacă dovedește că nu a putut împiedica fapta prejudiciabilă. În cazul părinților sau, după caz, al tutorilor, dovada se consideră a fi făcută numai dacă ei probează că fapta copilului

constituie urmarea unei alte cauze decât modul în care și-au îndeplinit îndatoririle decurgând din exercițiul autorității părintești.

Art. 1.373. RĂSPUNDEREA COMITENȚILOR PENTRU PREPUȘI.

(1) Comitentul este obligat să repare prejudiciul cauzat de prepușii săi ori de câte ori fapta săvârșită de aceștia are legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

(2) Este comitent cel care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită direcția, supravegherea și controlul asupra celui care îndeplinește anumite funcții sau însărcinări în interesul său ori al altuia.

(3) Comitentul nu răspunde dacă dovedește că victima cunoștea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârșirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

Art. 1.374. CORELAȚIA FORMELOR DE RĂSPUNDERE PENTRU FAPTA ALTEI PERSOANE.

(1) Părinții nu răspund dacă fac dovada că sunt îndeplinite cerințele răspunderii persoanei care avea obligația de supraveghere a minorului.

(2) Nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârșită de minorul care avea calitatea de prepus. Cu toate acestea, în cazul în care comitentul este părintele minorului care a săvârșit fapta ilicită, victima are dreptul de a opta asupra temeiului răspunderii.

Secțiunea a 5-a

Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri

Art. 1.375. RĂSPUNDEREA PENTRU PREJUDICIILE CAUZATE DE ANIMALE. Proprietarul unui animal sau cel care se servește de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa.

Art. 1.376. RĂSPUNDEREA PENTRU PREJUDICIILE CAUZATE DE LUCRURI.

(1) Oricine este obligat să repare, independent de orice culpă, prejudiciul cauzat de lucrul aflat sub paza sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și în cazul coliziunii unor vehicule sau în alte cazuri similare. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, sarcina reparării tuturor prejudiciilor va reveni numai celui

a cărui faptă culpabilă întrunește, față de ceilalți, condițiile forței majore.

Art. 1.377. NOȚIUNEA DE PAZĂ. În înțelesul dispozițiilor art. 1.375 și 1.376, are paza animalului sau a lucrului proprietarul ori cel care, în temeiul unei dispoziții legale sau al unui contract ori chiar numai în fapt, exercită în mod independent controlul și supravegherea asupra animalului sau a lucrului și se servește de acesta în interes propriu.

Art. 1.378. RĂSPUNDEREA PENTRU RUINA EDIFICIULUI.

Proprietarul unui edificiu sau al unei construcții de orice fel este obligat să repare prejudiciul cauzat prin ruina lor ori prin desprinderea unor părți din ele, dacă aceasta este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție.

Art. 1.379. ALTE CAZURI DE RĂSPUNDERE.

(1) Cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.

(2) Dacă, în cazul prevăzut la alin. (1), sunt îndeplinite și condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de opțiune în vederea reparării prejudiciului.

Art. 1.380. CAUZE DE EXONERARE. În cazurile prevăzute la art. 1.375, 1.376, 1.378 și 1.379 nu există obligație de reparare a prejudiciului, atunci când acesta este cauzat exclusiv de fapta victimei înseși ori a unui terț sau este urmarea unui caz de forță majoră.

Secțiunea a 6-a

Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale

Art. 1.381. OBIECTUL REPARAȚIEI.

(1) Orice prejudiciu dă dreptul la reparație.

(2) Dreptul la reparație se naște din ziua cauzării prejudiciului, chiar dacă acest drept nu poate fi valorificat imediat.

(3) Dreptului la reparație îi sunt aplicabile, de la data nașterii sale, toate dispozițiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea și stingerea obligațiilor.

Art. 1.382. RĂSPUNDEREA SOLIDARĂ. Cei care răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt ținuți solidar la reparație față de cel prejudiciat.

Art. 1.383. RAPORTURILE DINTRE DEBITORI. Între cei care răspund solidar, sarcina reparației se împarte proporțional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărți sarcina reparației, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului.

Art. 1.384. DREPTUL DE REGRES.

(1) Cel care răspunde pentru fapta altuia se poate întoarce împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu excepția cazului în care acesta din urmă nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat.

(2) Când cel care răspunde pentru fapta altuia este statul, Ministerul Finanțelor Publice se va întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară, împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, în măsura în care acesta din urmă este răspunzător, potrivit legii speciale, pentru producerea aceluia prejudiciu.

(3) Dacă prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind răspunzător pentru fapta uneia dintre ele, a plătit despăgubirea se poate întoarce și împotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, dacă va fi cazul, împotriva celor care răspund pentru acestea. În toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depășește partea ce revine persoanei pentru care se răspunde și nu poate depăși partea din despăgubire ce revine fiecăreia dintre persoanele împotriva cărora se exercită regresul.

(4) În toate cazurile, cel care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei sale contribuții la cauzarea prejudiciului.

Art. 1.385. ÎNTINDEREA REPARAȚIEI.

(1) Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Se vor putea acorda despăgubiri și pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică.

(3) Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(4) Dacă fapta ilicită a determinat și pierderea șansei de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, reparația va fi propor-

țională cu probabilitatea obținerii avantajului ori, după caz, a evitării pagubei, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a victimei.

Art. 1.386. FORMELE REPARAȚIEI.

(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare, iar dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă victima nu este interesată de reparația în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilită prin acordul părților sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească.

(2) La stabilirea despăgubirii se va avea în vedere, dacă prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.

(3) Dacă prejudiciul are un caracter de continuitate, despăgubirea se acordă sub formă de prestații periodice.

(4) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau suprimată, dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micșorat ori a încetat.

Art. 1.387. VĂTĂMAREA INTEGRITĂȚII CORPORALE SAU A SĂNĂTĂȚII.

(1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în condițiile art. 1.388 și 1.389, după caz, echivalentul câștigului din muncă de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească, prin efectul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de îngrijire medicală și, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viață ale celui păgubit, precum și orice alte prejudicii materiale.

(2) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câștigului din muncă se acordă, ținându-se seama și de sporirea nevoilor de viață ale celui prejudiciat, sub formă de prestații bănești periodice. La cererea victimei, instanța va putea acorda despăgubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale.

(3) În toate cazurile, instanța va putea acorda celui păgubit o despăgubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente.

Art. 1.388. STABILIREA PIERDERII ȘI A NEREALIZĂRII CÂȘTIGULUI DIN MUNCĂ.

(1) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câștigului din muncă se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din muncă al celui păgubit din ultimul an înainte de pierderea sau

reducerea capacității sale de muncă ori, în lipsă, pe baza venitului lunar net pe care l-ar fi putut realiza, ținându-se seama de calificarea profesională pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregătirii pe care era în curs să o primească.

(2) Cu toate acestea, dacă cel păgubit face dovada posibilității obținerii unui venit din muncă mai mare în baza unui contract încheiat în ultimul an, iar acesta nu a fost pus în executare, se va ține seama în stabilirea despăgubirii de aceste venituri.

(3) Dacă cel păgubit nu avea o calificare profesională și nici nu era în curs să o primească, despăgubirea se va stabili pe baza salariului minim net pe economie.

Art. 1.389. VĂTĂMAREA MINORULUI.

(1) Dacă cel care a suferit vătămarea integrității corporale sau a sănătății este un minor, despăgubirea stabilită potrivit prevederilor art. 1.388 alin. (1) va fi datorată de la data când, în mod normal, minorul și-ar fi terminat pregătirea profesională pe care o primea.

(2) Până la acea dată, dacă minorul avea un câștig la momentul vătămării, despăgubirea se va stabili pe baza câștigului de care a fost lipsit, iar dacă nu avea un câștig, potrivit dispozițiilor art. 1.388, care se aplică în mod corespunzător. Această din urmă despăgubire va fi datorată de la data când minorul a împlinit vârsta prevăzută de lege pentru a putea fi parte într-un raport de muncă.

Art. 1.390. PERSOANA ÎNDREPTĂȚITĂ LA DESPĂGUBIRE ÎN CAZ DE DECES.

(1) Despăgubirea pentru prejudiciile cauzate prin decesul unei persoane se cuvine numai celor îndreptățiți, potrivit legii, la întreținere din partea celui decedat.

(2) Cu toate acestea, instanța, ținând seama de împrejurări, poate acorda despăgubire și celui căruia victima, fără a fi obligată de lege, îi presta întreținere în mod curent.

(3) La stabilirea despăgubirii se va ține seama de nevoile celui păgubit, precum și de veniturile pe care, în mod normal, cel decedat le-ar fi avut pe timpul pentru care s-a acordat despăgubirea. Dispozițiile art. 1.387–1.389 se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.391. REPARAREA PREJUDICIULUI NEPATRIMONIAL.

(1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată și o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială.

(2) Instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum și oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu.

(3) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalității oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(4) Dreptul la despăgubire, recunoscut potrivit dispozițiilor prezentului articol, nu trece la moștenitori. Aceștia îl pot însă exercita, dacă acțiunea a fost pornită de defunct.

(5) Dispozițiile art. 253–256 rămân aplicabile.

Art. 1.392. CHELTUIELI DE ÎNGRIJIRE A SĂNĂTĂȚII. CHELTUIELI DE ÎNMORMÂNTARE. Cel care a făcut cheltuieli pentru îngrijirea sănătății victimei sau, în caz de deces al acesteia, pentru înmormântare are dreptul la înapoierea lor de la cel care răspunde pentru fapta ce a prilejuit aceste cheltuieli.

Art. 1.393. DESPĂGUBIREA ÎN RAPORT CU AJUTORUL ȘI PENSIA.

(1) Dacă în cadrul asigurărilor sociale s-a recunoscut dreptul la un ajutor sau la o pensie, reparația este datorată numai în măsura în care paguba suferită prin vătămare sau moarte depășește ajutorul ori pensia.

(2) Cât timp ajutorul sau pensia nu a fost efectiv acordată sau, după caz, refuzată celui păgubit, instanța nu îl poate obliga pe cel chemat să răspundă decât la o despăgubire provizorie, în condițiile dispozițiilor art. 1.387 alin. (3).

Art. 1.394. PROROGAREA TERMENULUI PRESCRIPTIEI. În toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescripții mai lungi decât cea civilă, termenul de prescripție a răspunderii penale se aplică și dreptului la acțiunea în răspundere civilă.

Art. 1.395. SUSPENDAREA PRESCRIPTIEI. Prescripția dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație.

Comentariu

- *De reținut* în materia răspunderii civile sunt următoarele:
- la *răspunderea civilă delictuală*:
 - sunt valabile clauzele care exclud răspunderea pentru prejudiciile cauzate printr-o simplă imprudență sau neglijență bunurilor victimei [art. 1.355 alin. (2) NCC]
- la *răspunderea contractuală*:
 - dacă prin lege nu se dispune altfel, niciuna dintre părți nu poate opta pentru alegerea altor reguli (referitoare la răspunderea pentru neexecutarea obligațiilor contractuale) care i-ar fi mai favorabile [art. 1.350 alin. (3) NCC];
 - partea care nu-și îndeplinește obligațiile contractuale este prezumată a fi în culpă (art. 1.548 NCC).

TITLUL III

Modalitățile obligațiilor

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1.396. CATEGORII DE OBLIGAȚII.

(1) Obligațiile pot fi pure și simple, obligații simple sau afectate de modalități.

(2) Obligațiile pure și simple nu sunt susceptibile de modalități.

Art. 1.397. OBLIGAȚII SIMPLE.

(1) Obligația simplă nu este afectată de termen sau condiție și poate fi executată imediat, din proprie inițiativă sau la cererea creditorului.

(2) Obligația este simplă, iar nu condițională, dacă eficacitatea sau desființarea ei depinde de un eveniment care, fără ca părțile să știe, avusese deja loc în momentul în care debitorul s-a obligat sub condiție.

Art. 1.398. OBLIGAȚII AFECTATE DE MODALITĂȚI. Obligațiile pot fi afectate de termen sau condiție.

Comentariu

- Obligațiile sunt clasificate ca fiind pure și simple, simple sau afectate de modalități.
- Obligațiile pure și simple nu sunt susceptibile de modalități.

- Obligația simplă poate fi executată imediat, din proprie inițiativă sau la cererea creditorului.
- Ca și vechea reglementare, NCC reglementează ca modalități ale obligațiilor doar *condiția și termenul*.
- Legiuitorul stipulează că acestea sunt modalități ale *obligațiilor* și nu ale actului juridic.
- Vechea doctrină alături de *sarcina* modalităților actului juridic, deși legea nu conținea reglementări cu caracter general cu privire la ea, ci existau doar aplicații în materia donației și a legatului.
- NCC a preluat aceeași formă, în sensul că sarcinii nu îi este consacrată o reglementare cu caracter general, dar, la art. 1.018 și 1.019 NCC, există reglementări speciale cu privire la donația cu sarcini; la art. 1.054 NCC este inclus în clasificarea legatelor legatul cu sarcină; iar la art. 1.069 NCC este reglementată revocarea judecătorească a legatului în cazul neîndeplinirii fără justificare a sarcinii instituite de testator.

CAPITOLUL II

Condiția

Art. 1.399. OBLIGAȚIA CONDIȚIONALĂ. Este afectată de condiție obligația a cărei eficacitate sau desființare depinde de un eveniment viitor și nesigur.

Art. 1.400. CONDIȚIA SUSPENSIVĂ. Condiția este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligației.

Art. 1.401. CONDIȚIA REZOLUTORIE.

(1) Condiția este rezolutorie atunci când îndeplinirea ei determină desființarea obligației.

(2) Până la proba contrară, condiția se prezumă a fi rezolutorie ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar putea îndeplini.

Art. 1.402. CONDIȚIA IMPOSIBILĂ, ILICITĂ SAU IMORALĂ. Condiția imposibilă, contrară legii sau bunelor moravuri este considerată nescrisă, iar dacă este însăși cauza contractului, atrage nulitatea absolută a acestuia.

Art. 1.403. CONDIȚIA PUR POTESTATIVĂ. Obligația contractată sub o condiție suspensivă ce depinde exclusiv de voința debitorului nu produce niciun efect.

Art. 1.404. CONSTATAREA ÎNDEPLINIRII CONDIȚIEI.

(1) Îndeplinirea condiției se apreciază după criteriile stabilite de părți sau pe care acestea este probabil să le fi avut în vedere după împejurări.

(2) Când obligația este contractată sub condiția producerii unui eveniment într-un anumit termen, condiția este socotită neîndeplinită dacă termenul s-a împlinit fără ca evenimentul să se producă. În lipsa unui termen, condiția se consideră neîndeplinită numai atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(3) Atunci când obligația este contractată sub condiția că un eveniment nu se va produce într-un anumit termen, condiția se consideră îndeplinită dacă este sigur că evenimentul nu se va produce. În lipsa unui termen, condiția nu se consideră îndeplinită decât atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(4) Partea interesată poate cere oricând instanței să constate îndeplinirea sau neîndeplinirea condiției.

Art. 1.405. DETERMINAREA ÎNDEPLINIRII SAU NEÎNDEPLINIRII CONDIȚIEI.

(1) Condiția se consideră îndeplinită dacă debitorul obligat sub această condiție împiedică realizarea ei.

(2) Condiția se consideră neîndeplinită dacă partea interesată de îndeplinirea condiției determină, cu rea-credință, realizarea evenimentului.

Art. 1.406. RENUNȚAREA LA CONDIȚIE.

(1) Partea în al cărei interes exclusiv a fost stipulată condiția este liberă să renunțe unilateral la aceasta atât timp cât condiția nu s-a îndeplinit.

(2) Renunțarea la condiție face ca obligația să fie simplă.

Art. 1.407. EFECTELE ÎNDEPLINIRII CONDIȚIEI.

(1) Condiția îndeplinită este prezumată a produce efecte retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul.

(2) În cazul contractelor cu executare continuă sau succesivă afectate de o condiție rezolutorie, îndeplinirea acesteia, în lipsa unei stipulații contrare, nu are niciun efect asupra prestațiilor deja executate.

(3) Atunci când condiția suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca și cum obligația ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub

condiție suspensivă sunt valabile și, în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor.

(4) Atunci când condiția rezolutorie produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, fiecare dintre părți este obligată să restituie celelalte prestațiile pe care le-a primit în temeiul obligației ca și cum aceasta nu ar fi existat niciodată. Dispozițiile privitoare la restituirea prestațiilor se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.408. TRANSMITEREA OBLIGAȚIEI CONDIȚIONALE.

(1) Obligația afectată de condiție este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind însă supuse aceleiași condiții.

(2) Obligația afectată de condiție se poate prelua, dispozițiile art. 1.599–1.608 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.409. ACTELE CONSERVATORII. Creditorul poate, chiar înainte de îndeplinirea condiției, să facă orice acte de conservare a dreptului său.

Art. 1.410. FRUCTELE CULESE ÎNAINTEA ÎNDEPLINIRII CONDIȚIEI.

În lipsă de stipulație sau prevedere legală contrară, fructele culese ori încasate înaintea îndeplinirii condiției se cuvin proprietarului sub condiție rezolutorie.

Comentariu

- NCC definește diferit *condiția* față de vechea doctrină, ca eveniment viitor și nesigur ca realizare de care depinde *eficacitatea* (nu nașterea) sau *desființarea* obligației (art. 1.399 NCC).
- Ca noutate în materia condiției, art. 1.403 NCC stipulează doar lipsa de efecte (nu nulitatea absolută ca în vechea reglementare) a obligației contractate de debitor sub condiție pur potestativă suspensivă. Din interpretarea per a contrario a acestui text legal și în lipsa altor reglementări exprese se poate trage concluzia că obligația contractată de debitor sub condiție pur potestativă rezolutorie produce efecte.
- *De reținut* în materia condiției sunt următoarele:
 - îndeplinirea condiției se apreciază de principiu după criteriile stabilite de părți [art. 1.404 alin. (1) NCC], partea interesată putând cere oricând instanței să constate îndeplinirea sau neîndeplinirea acesteia [art. 1.404 alin. (4) NCC];
 - partea în interesul exclusiv al căreia a fost stipulată condiția poate să renunțe unilateral la aceasta cât timp condiția nu s-a

- îndeplinit, renunțarea transformând obligația cocontractantului într-o obligație simplă (art. 1.406 NCC);
- îndeplinirea condiției are efect retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din voința părților, natura contractului ori din dispoziții legale nu rezultă altfel (art. 1.407 NCC);
 - obligația afectată de condiție este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind afectate de aceeași condiție, și poate fi preluată prin instituția preluării de datorie cu respectarea regimului juridic al acelei instituții (art. 1.408 NCC).

CAPITOLUL III

Termenul

Art. 1.411. OBLIGAȚIA AFECTATĂ DE TERMEN.

(1) Obligația este afectată de termen atunci când executarea sau stingerea ei depinde de un eveniment viitor și sigur.

(2) Termenul poate fi stabilit de părți sau de instanță ori prevăzut de lege.

Art. 1.412. CATEGORII DE TERMENE.

(1) Termenul este suspensiv atunci când, până la împlinirea lui, este amânată scadența obligației.

(2) Termenul este extinctiv atunci când, la împlinirea lui, obligația se stinge.

Art. 1.413. BENEFICIUL TERMENULUI.

(1) Termenul profită debitorului, afară de cazul când din lege, din voința părților sau din împrejurări rezultă că a fost stipulat în favoarea creditorului sau a ambelor părți.

(2) Cel ce are beneficiul exclusiv al termenului poate renunța oricând la acesta, fără consimțământul celeilalte părți.

Art. 1.414. EFECTUL TERMENULUI SUSPENSIV. Ceea ce este datorat cu termen nu se poate cere înainte de împlinirea acestuia, dar ceea ce s-a executat de bunăvoie și în cunoștință de cauză înainte de împlinirea termenului nu este supus restituirii.

Art. 1.415. STABILIREA JUDICIARĂ A TERMENULUI.

(1) Atunci când părțile convin să amâne stabilirea termenului sau lasă uneia dintre ele sarcina de a-l stabili și când, după o durată rezonabilă de timp, termenul nu a fost încă stabilit, instanța poate, la cererea uneia dintre părți, să fixeze termenul ținând

seama de natura obligației, de situația părților și de orice alte împrejurări.

(2) Instanța poate, de asemenea, să fixeze termenul atunci când, prin natura sa, obligația presupune un termen și nu există nicio convenție prin care acesta să poată fi determinat.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului se soluționează potrivit regulilor aplicabile ordonanței președințiale, fiind supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Art. 1.416. CALCULUL TERMENELOR. Calculul termenelor, indiferent de durata și izvorul lor, se face potrivit regulilor stabilite în titlul III din cartea a VI-a.

Art. 1.417. DECĂDEREA DIN BENEFICIUL TERMENULUI.

(1) Debitorul decade din beneficiul termenului dacă se află în stare de insolvabilitate sau, după caz, de insolvență declarată în condițiile legii, precum și atunci când, cu intenție sau dintr-o culpă gravă, diminuează prin fapta sa garanțiile constituite în favoarea creditorului sau nu constituie garanțiile promise.

(2) În sensul prevederilor alin. (1), starea de insolvabilitate rezultă din inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus, potrivit legii, executării silită, față de valoarea totală a datoriilor exigibile. Dacă prin lege nu se prevede altfel, această stare se constată de instanță care, în acest scop, poate ține seama de anumite împrejurări, precum dispariția intempestivă a debitorului, neplata unor datorii devenite scadente, declanșarea împotriva sa a unei proceduri de executare silită și altele asemenea.

(3) Decăderea din beneficiul termenului poate fi cerută și atunci când, din culpa sa, debitorul ajunge în situația de a nu mai satisface o condiție considerată esențială de creditor la data încheierii contractului. În acest caz, este necesar să se fi stipulat expres caracterul esențial al condiției și posibilitatea sancțiunii decăderii, precum și să fi existat un interes legitim pentru creditor să considere condiția respectivă drept esențială.

Art. 1.418. EXIGIBILITATEA ANTICIPATĂ. Renunțarea la termen sau decăderea din beneficiul termenului face ca obligația să devină de îndată exigibilă.

Art. 1.419. ÎNOPOZABILITATEA DECĂDERII DIN TERMEN. Decăderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabilă celorlalți debitori.

Art. 1.420. NEREALIZAREA EVENIMENTULUI. Dacă un eveniment pe care părțile îl consideră ca fiind un termen nu se realizează, obligația devine exigibilă în ziua în care evenimentul ar fi trebuit în mod normal să se producă. În acest caz, sunt aplicabile prevederile prezentului capitol.

 Potrivit prevederilor art. 111 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

Dispozițiile art. 1.420 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterior acelei date.

Comentariu

- NCC definește termenul ca eveniment viitor și sigur ca realizare de care depinde executarea sau stingerea unei obligații (art. 1.411 NCC).
- *De reținut* în materia termenului:
 - termenul poate fi convențional, judiciar și legal [art. 1.411 alin. (2) NCC];
 - termenul e *suspensiv* când până la împlinirea lui e amânată scadența și *extinctiv* când la împlinirea lui obligația se stinge (art. 1.412 NCC);
 - de principiu, profită debitorului, dacă, din convenția părților, din lege sau din alte împrejurări nu rezultă că profită creditorului sau ambelor părți [art. 1.413 alin. (1) NCC];
 - *partea în beneficiul exclusiv al căreia a fost stipulat termenul poate renunța oricând la acesta fără consimțământul celeilalte părți* [art. 1.413 alin. (2) NCC], prin urmare, dacă termenul a fost stipulat în beneficiul ambelor părți, renunțarea se va putea face numai cu consimțământul ambelor părți;
 - calculul termenelor se face potrivit dispozițiilor din titlul III din cartea a VI-a, art. 2.551-2.556 NCC, care conține texte legale cu aplicabilitate generală la toate termenele, indiferent de natura și izvorul lor.
- Debitorul decade *de drept* din beneficiul termenului în următoarele cazuri [art. 1.417 alin. (1) NCC]:
 1. dacă se află în stare de insolvabilitate sau, după caz, de insolvență declarată în condițiile legii;
 2. atunci când cu intenție sau din culpă gravă micșorează prin fapta sa garanțiile constituite în favoarea creditorilor sau nu constituie garanțiile promise.

- La alin. (2) al acestui text legal, legiuitorul definește *starea de insolvabilitate* (ceea ce prezintă interes și în materia liberalităților, unde se stipulează expres că nu poate face liberalități o persoană aflată în stare de insolvabilitate) și, mai ales, precizează că această stare (în lipsă de stipulație legală contrară) se constată de către instanța de judecată.
- Renunțarea sau decăderea din beneficiul termenului face ca obligația să devină de îndată exigibilă (art. 1.418 NCC).

TITLUL IV Obligațiile complexe

CAPITOLUL I Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile

Art. 1.421. CATEGORII. Obligațiile pot fi divizibile sau indivizibile.

Comentariu

- Din punctul de vedere al obiectului lor, obligațiile pot fi divizibile sau indivizibile. Atunci când într-un raport obligațional există mai mulți creditori sau debitori, obligația poate fi, după caz, divizibilă (conjunctă), indivizibilă ori solidară.

Art. 1.422. OBLIGAȚIA DIVIZIBILĂ.

(1) Obligația este divizibilă între mai mulți debitori atunci când aceștia sunt obligați față de creditor la aceeași prestație, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligației decât separat și în limita părții sale din datorie.

(2) Obligația este divizibilă între mai mulți creditori atunci când fiecare dintre aceștia nu poate să ceară de la debitorul comun decât executarea părții sale din creanță.

Art. 1.423. PREZUMȚIA DE EGALITATE. Dacă prin lege ori prin contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligații divizibile sunt ținuti față de creditor în părți egale. Această regulă se aplică, în mod similar, și în privința creditorilor.

Art. 1.424. PREZUMȚIA DE DIVIZIBILITATE. EXCEPȚII. Obligația este divizibilă de plin drept, cu excepția cazului în care indivizibilitatea a fost stipulată în mod expres ori obiectul obligației nu este, prin natura sa, susceptibil de divizare materială sau intelectuală.

Comentariu

- Textul instituie regula divizibilității deplin drept a obligației, nefiind necesară nicio mențiune în acest sens din partea părților.
- În cazul obligației divizibile, dacă nu rezultă altfel din împrejurări, se prezumă că obiectul obligației permite împărțirea acesteia în tot atâtea datorii câți debitori sau creditori există.
- Indivizibilitatea obligației este *exceptia*, iar aceasta trebuie stipulată *expres* sau trebuie să rezulte din natura obligației.
- Prin urmare, obligația este indivizibilă:
 - 1) *prin natura sa* atunci când are ca obiect o prestație a cărei executare nu este susceptibilă de divizare materială (ex.: întreținerea) sau
 - 2) *atunci când este declarată ca atare de părți*, chiar dacă, prin natura sa, ar fi susceptibilă de divizare.
- Indivizibilitatea prezintă multe asemănări cu solidaritatea, mai ales în ceea ce privește efectele principale ale acesteia din urmă.
- Principala deosebire dintre obligația solidară și obligația indivizibilă constă în faptul că obligația solidară se divide de drept între moștenitorii debitorului ori creditorului solidar (art. 1.442 NCC), în timp ce obligația indivizibilă se transmite tot indivizibilă moștenitorilor acestora (art. 1.425 NCC).
- Unele efecte secundare ale solidarității nu se întâlnesc în cazul obligațiilor indivizibile, raporturile dintre debitorii sau creditorii unei obligații indivizibile nefiind guvernate de ideea reprezentării reciproce ca în cazul obligațiilor solidare.
- Prin urmare obligația solidară nu este și indivizibilă în lipsa unei convenții în acest sens.

Art. 1.425. EFECTELE OBLIGAȚIEI INDIVIZIBILE.

(1) Obligația indivizibilă nu se divide între debitori, între creditori și nici între moștenitorii acestora.

(2) Fiecare dintre debitori sau dintre moștenitorii acestora poate fi constrâns separat la executarea întregii obligații și, respectiv, fiecare dintre creditori sau dintre moștenitorii acestora poate cere executarea integrală.

Art. 1.426. SOLIDARITATEA ȘI INDIVIZIBILITATEA.

(1) Solidaritatea debitorilor sau creditorilor nu atrage, prin ea însăși, indivizibilitatea obligațiilor.

(2) În lipsă de stipulație contrară, creditorii și debitorii unei obligații indivizibile nu sunt legați solidar.

Art. 1.427. DIVIZIBILITATEA OBLIGAȚIEI ÎNTRE MOȘTENITORI.

Obligația divizibilă prin natura ei care nu are decât un singur debitor și un singur creditor trebuie să fie executată între aceștia ca și cum ar fi indivizibilă, însă ea rămâne divizibilă între moștenitorii fiecăruia dintre ei.

Art. 1.428. EXECUTAREA ÎN NATURĂ. Când executarea obligației indivizibile are loc în natură, fiecare creditor nu poate cere și primi prestația datorată decât în întregime.

Art. 1.429. RESTITUIREA PRESTAȚIILOR. Obligația de restituire a prestațiilor efectuate în temeiul unei obligații indivizibile este divizibilă, afară de cazul în care indivizibilitatea obligației de restituire rezultă din chiar natura ei.

Art. 1.430. DAUNELE-INTERESE.

(1) Obligația de a executa prin echivalent o obligație indivizibilă este divizibilă.

(2) Daunele-interese suplimentare nu pot fi cerute decât debitorului vinovat de neexecutarea obligației. Ele se cuvin creditorilor numai în proporție cu partea din creanță ce revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.431. EXISTENȚA MAI MULTOR CREDITORI.

(1) Creditorii și debitorii unei obligații indivizibile nu sunt prezumați a-și fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru ceilalți în privința creanței.

(2) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează față de un creditor nu stinge obligația decât pentru partea din creanță ce revine acestuia. Față de ceilalți creditori, debitorul rămâne obligat pentru tot.

(3) Debitorul care a plătit celorlalți creditori este îndreptățit să primească de la aceștia echivalentul părții din obligație cuvenite creditorului care a consimțit la stingerea creanței sau față de care aceasta a operat.

Art. 1.432. EXISTENȚA MAI MULTOR DEBITORI.

(1) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează în privința unui debitor stinge obligația indivizibilă și îi liberează pe ceilalți debitori, aceștia rămânând însă ținuți să plătească celui dintâi echivalentul părților lor.

(2) Creditorul poate să ceară oricăruia dintre debitori executarea întregii obligații, oricare ar fi partea din obligație ce revine acestuia. Creditorul poate, de asemenea, să ceară ca toți debitorii să efectueze plata în același timp.

(3) Debitorul chemat în judecată pentru totalitatea obligației poate cere un termen pentru a-i introduce în cauză pe ceilalți debitori, cu excepția cazului în care prestația nu poate fi realizată decât de cel chemat în judecată, care, în acest caz, poate fi obligat să execute singur întreaga prestație, având însă drept de regres împotriva celorlalți debitori.

(4) Punerea în întârziere a unuia dintre debitori, de drept sau la cererea creditorului, nu produce efecte împotriva celorlalți debitori.

(5) Îndată ce cauza indivizibilității încetează, obligația devine divizibilă.

Art. 1.433. PRESCRIPTIA.

(1) Suspendarea prescripției față de unul dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

(2) Tot astfel, întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

CAPITOLUL II Obligațiile solidare

Secțiunea 1

Obligațiile solidare între creditori

Art. 1.434. SOLIDARITATEA DINTRE CREDITORI.

(1) Obligația solidară conferă fiecărui creditor dreptul de a cere executarea întregii obligații și de a da chitanță liberatorie pentru tot.

(2) Executarea obligației în beneficiul unuia dintre creditorii solidari îl liberează pe debitor în privința celorlalți creditori solidari.

Art. 1.435. IZVORUL SOLIDARITĂȚII. Solidaritatea dintre creditori nu există decât dacă este stipulată în mod expres.

Comentariu

- Se menține vechea reglementare potrivit căreia *solidaritatea între creditori*, în raporturile civile, trebuie stipulată expres.
- Prin urmare, solidaritatea activă nu poate fi decât convențională, ținând seama de efectele sale, și mai ales de *puterea de reprezentare pe care creditorii și-o conferă reciproc*.

Art. 1.446 NCC instituie prezumția legală de solidaritate a debitorilor unei obligații contractate în exercițiul unei întreprinderi.

Art. 1.436. REPREZENTAREA RECIPROCĂ A CREDITORILOR.

(1) Creditorii solidari sunt prezumați a-și fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru gestionarea și satisfacerea interesului lor comun.

(2) Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimți la reducerea ori înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creanței ori ar prejudicia în orice alt mod interesele celorlalți creditori sunt inopozabile acestora din urmă.

(3) Hotărârea judecătorească obținută de unul dintre creditori împotriva debitorului comun profită și celorlalți creditori.

(4) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea debitorului comun nu poate fi invocată și împotriva creditorilor care nu au fost parte în proces.

Art. 1.437. ALEGEREA DEBITORULUI. Debitorul poate plăti, la alegerea sa, oricăruia dintre creditorii solidari, liberându-se astfel față de toți, însă numai atât timp cât niciunul dintre creditori nu l-a urmărit în justiție. În acest din urmă caz, debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului reclamant.

Art. 1.438. COMPENSAȚIA. Debitorul poate opune unui creditor solidar compensația care a operat în raport cu un alt creditor solidar, însă numai în proporție cu partea din creanță ce revine acestuia din urmă.

Art. 1.439. CONFUZIUNEA. Dacă unul dintre creditorii solidari dobândește și calitatea de debitor, confuziunea nu stinge creanța solidară decât în proporție cu partea din creanță ce îi revine acelui creditor. Ceilalți creditori solidari își păstrează dreptul de regres împotriva creditorului în persoana căruia a operat confuziunea, proporțional cu partea din creanță ce îi revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.440. REMITEREA DE DATORIE. Remiterea de datorie consimțită de unul dintre creditorii solidari nu îl liberează pe debitor decât pentru partea din creanță ce îi revine acelui creditor.

Art. 1.441. PRESCRIPTIA.

(1) Suspendarea prescripției în folosul unuia dintre creditorii solidari poate fi invocată și de către ceilalți creditori solidari.

(2) Întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii solidari profită tuturor creditorilor solidari.

Art. 1.442. DIVIZIBILITATEA OBLIGAȚIEI ÎNTRE MOȘTENITORI.

Obligația în favoarea unui creditor solidar se împarte de drept între moștenitorii săi.

Secțiunea a 2-a
Obligațiile solidare între debitori

§1. Dispoziții generale

Art. 1.443. SOLIDARITATEA DINTRE DEBITORI. Obligația este solidară între debitori atunci când toți sunt obligați la aceeași prestație, astfel încât fiecare poate să fie ținut separat pentru întreaga obligație, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi liberează pe ceilalți față de creditor.

Art. 1.444. OBLIGAȚIILE SOLIDARE AFECTATE DE MODALITĂȚI.

Există solidaritate chiar dacă debitorii sunt obligați sub modalități diferite.

Art. 1.445. IZVOARELE SOLIDARITĂȚII. Solidaritatea dintre debitori nu se prezumă. Ea nu există decât atunci când este stipulată expres de părți ori este prevăzută de lege.

Art. 1.446. PREZUMȚIE DE SOLIDARITATE. Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel.

**§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor
și debitorii solidari**

*I. Efectele principale în raporturile dintre creditor
și debitorii solidari*

Art. 1.447. DREPTURILE CREDITORULUI.

(1) Creditorul poate cere plata oricăruia dintre debitorii solidari, fără ca acesta să îi poată opune beneficiul de diviziune.

(2) Urmărirea pornită contra unuia dintre debitorii solidari nu îl împiedică pe creditor să se îndrepte împotriva celorlalți codebitori. Debitorul urmărit poate însă cere introducerea în cauză a celorlalți codebitori.

Comentariu

- Solidaritatea pasivă presupune un obiect unitar al obligației și o pluralitate de legături obligaționale.
- Având în vedere unitatea de obiect, creditorul are dreptul să ceară executarea prestației oricăruia dintre debitori, cel urmărit neputând opune creditorului beneficiul de diviziune.
- Pluralitatea legăturilor obligaționale justifică de ce creditorul se poate îndrepta și împotriva unui alt debitor atunci când nu a obținut executarea obligației de la cel dintâi.

Art. 1.448. EXCEPȚII ȘI APĂRĂRI CONTRA CREDITORULUI COMUN.

(1) Debitorul solidar poate să opună creditorului toate mijloacele de apărare care îi sunt personale, precum și pe cele care sunt comune tuturor codebitorilor. El nu poate însă folosi mijloacele de apărare care sunt pur personale altui codebitor.

(2) Debitorul solidar care, prin fapta creditorului, este lipsit de o garanție sau de un drept pe care ar fi putut să îl valorifice prin subrogație este liberat de datorie până la concurența valorii acelor garanții sau drepturi.

Art. 1.449. PRESCRIPTIA.

(1) Suspendarea și întreruperea prescripției față de unul dintre debitorii solidari produc efecte și față de ceilalți codebitori.

(2) Întreruperea prescripției față de un moștenitor al debitorului solidar nu produce efecte față de ceilalți codebitori decât pentru partea acelui moștenitor, chiar dacă este vorba despre o creanță ipotecară.

Art. 1.450. COMPENSAȚIA.

(1) Compensația nu operează între creditor și un debitor solidar decât în limita părții din datorie ce revine acestuia din urmă.

(2) În acest caz, ceilalți codebitori nu sunt ținuti solidar decât pentru partea rămasă din datorie după ce a operat compensația.

Art. 1.451. REMITEREA DE DATORIE.

(1) Remiterea de datorie consimțită unuia dintre debitorii solidari nu îi liberează pe ceilalți codebitori, cu excepția cazului în care creditorul declară aceasta în mod expres sau remite de bunăvoie debitorului originalul înscrisului sub semnătură privată constatator al creanței. Dacă unui codebitor îi este remis originalul înscrisului autentic constatator al creanței, creditorul poate dovedi că nu a consimțit remiterea de datorie decât în privința acelui debitor.

(2) Dacă remiterea de datorie s-a făcut numai în favoarea unuia dintre codebitorii solidari, ceilalți rămân ținuti solidar față de creditor, dar cu scăderea părții din datorie pentru care a operat remiterea. Cu toate acestea, ei continuă să răspundă pentru tot atunci când, la data remiterii de datorie, creditorul și-a rezervat în mod expres această posibilitate, caz în care ceilalți codebitori își păstrează dreptul de regres împotriva debitorului beneficiar al remiterii de datorie.

Art. 1.452. CONFUZIUNEA. Confuziunea îi liberează pe ceilalți codebitori solidari pentru partea aceuia care reunește în persoana sa calitățile de creditor și debitor al obligației solidare.

Art. 1.453. RENUNȚAREA LA SOLIDARITATE.

(1) Renunțarea la solidaritate în privința unuia dintre codebitorii solidari nu afectează existența obligației solidare în raport cu ceilalți. Codebitorul solidar care beneficiază de renunțarea la solidaritate rămâne ținut pentru partea sa atât față de creditor, cât și față de ceilalți codebitori în cazul regresului acestora din urmă.

(2) Renunțarea la solidaritate trebuie să fie expresă.

(3) De asemenea, creditorul renunță la solidaritate atunci când:

a) fără a-și rezerva beneficiul solidarității în raport cu debitorul solidar care a făcut plata, menționează în chitanță că plata reprezintă partea acestuia din urmă din obligația solidară. Dacă plata are ca obiect numai o parte din dobânzi, renunțarea la solidaritate nu se întinde și asupra dobânzilor neplătite ori asupra capitalului decât dacă plata separată a dobânzilor, astfel menționată în chitanță, se face timp de 3 ani;

b) îl cheamă în judecată pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea având acest obiect este admisă.

*II. Efectele secundare în raporturile
dintre creditor și debitorii solidari*

Art. 1.454. IMPOSIBILITATEA EXECUTĂRII OBLIGAȚIEI ÎN NATURĂ.

(1) Atunci când executarea în natură a unei obligații devine imposibilă din fapta unuia sau mai multor debitori solidari sau după ce aceștia au fost puși personal în întârziere, ceilalți codebitori nu sunt eliberați de obligația de a-i plăti creditorului prin echivalent, însă nu răspund de daunele-interese suplimentare care i s-ar cuveni.

(2) Creditorul nu poate cere daune-interese suplimentare decât codebitorilor solidari din a căror culpă obligația a devenit imposibil de executat în natură, precum și celor care se aflau în întârziere atunci când obligația a devenit imposibil de executat.

Art. 1.455. EFECTELE HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI.

(1) Hotărârea judecătorească pronunțată împotriva unuia dintre codebitorii solidari nu are autoritate de lucru judecat față de ceilalți codebitori.

(2) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea unuia dintre codebitorii solidari profită și celorlalți, cu excepția cazului în care s-a întemeiat pe o cauză ce putea fi invocată numai de acel codebitor.

§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori**Art. 1.456. REGRESUL ÎNTRE CODEBITORI.**

(1) Debitorul solidar care a executat obligația nu poate cere codebitorilor săi decât partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei, chiar dacă se subrogă în drepturile creditorului.

(2) Părțile ce revin codebitorilor solidari sunt prezumate ca fiind egale, dacă din convenție, lege sau din împrejurări nu rezultă contrariul.

Art. 1.457. INSOLVABILITATEA CODEBITORILOR.

(1) Pierderea ocazionată de insolvabilitatea unuia dintre codebitorii solidari se suportă de către ceilalți codebitori în proporție cu partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei.

(2) Cu toate acestea, creditorul care renunță la solidaritate sau care consimte o remitere de datorie în favoarea unuia dintre codebitori suportă partea din datorie ce ar fi revenit acestuia.

Art. 1.458. MIJLOACELE DE APĂRARE ALE DEBITORULUI UR-MĂRIT. Debitorul urmărit pentru partea sa din datoria plătită poate opune codebitorului solidar care a făcut plata toate mijloacele de apărare comună pe care acesta din urmă nu le-a opus creditorului. Acesta poate, de asemenea, să opună codebitorului care a executat obligația mijloacele de apărare care îi sunt personale, însă nu și pe acelea care sunt pur personale altui codebitor.

Art. 1.459. SOLIDARITATEA CONTRACTATĂ ÎN INTERESUL UNUI CODEBITOR. Dacă obligația solidară este contractată în interesul exclusiv al unuia dintre codebitori sau rezultă din fapta unuia dintre ei, acesta este ținut singur de întreaga datorie față de ceilalți codebitori, care, în acest caz, sunt considerați, în raport cu acesta, fideiusori.

Art. 1.460. DIVIZIBILITATEA OBLIGAȚIEI SOLIDARE ÎNTRE MOȘTENITORI. Obligația unui debitor solidar se împarte de drept între moștenitorii acestuia, afară de cazul în care obligația este indivizibilă.

CAPITOLUL III

Obligațiile alternative și facultative

Secțiunea 1

Obligațiile alternative

Art. 1.461. OBLIGAȚIA ALTERNATIVĂ.

(1) Obligația este alternativă atunci când are ca obiect două prestații principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligație.

(2) Obligația rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naște, una dintre prestații era imposibil de executat.

Art. 1.462. ALEGEREA PRESTAȚIEI.

(1) Alegerea prestației prin care se va stinge obligația revine debitorului, cu excepția cazului în care este acordată în mod expres creditorului.

(2) Dacă partea căreia îi aparține alegerea prestației nu își exprimă opțiunea în termenul care îi este acordat în acest scop, alegerea prestației va aparține celeilalte părți.

Art. 1.463. LIMITELE ALEGERII. Debitorul nu poate executa și nici nu poate fi constrâns să execute o parte dintr-o prestație și o parte din cealaltă.

Art. 1.464. ALEGEREA PRESTAȚIEI DE CĂTRE DEBITOR.

(1) Debitorul care are alegerea prestației este obligat, atunci când una dintre prestații a devenit imposibil de executat chiar din culpa sa, să execute cealaltă prestație.

(2) Dacă, în același caz, ambele prestații devin imposibil de executat, iar imposibilitatea cu privire la una dintre prestații este cauzată de culpa debitorului, acesta este ținut să plătească valoarea prestației care a devenit ultima imposibil de executat.

Art. 1.465. ALEGEREA PRESTAȚIEI DE CĂTRE CREDITOR. În cazul în care alegerea prestației revine creditorului:

a) dacă una dintre prestații a devenit imposibil de executat, fără culpa vreuneia dintre părți, creditorul este obligat să o primească pe cealaltă;

b) dacă creditorului îi este imputabilă imposibilitatea de executare a uneia dintre prestații, el poate fie să pretindă executarea celeilalte prestații, despăgubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie să îl libereze pe acesta de executarea obligației;

c) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa una dintre prestații, creditorul poate cere fie despăgubiri pentru prestația imposibil de executat, fie cealaltă prestație;

d) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa ambele prestații, creditorul poate cere despăgubiri pentru oricare dintre acestea.

Art. 1.466. STINGEREA OBLIGAȚIEI. Obligația se stinge dacă toate prestațiile devin imposibil de executat fără culpa debitorului și înainte ca acesta să fi fost pus în întârziere.

Art. 1.467. PLURALITATEA DE PRESTAȚII. Dispozițiile acestei secțiuni se aplică în mod corespunzător în cazul în care obligația alternativă are ca obiect mai mult de două prestații principale.

Secțiunea a 2-a
Obligațiile facultative

Art. 1.468. REGIM JURIDIC.

(1) Obligația este facultativă atunci când are ca obiect o singură prestație principală de care debitorul se poate însă libera executând o altă prestație determinată.

(2) Debitorul este liberat dacă, fără culpa sa, prestația principală devine imposibil de executat.

Comentariu

- Obligația alternativă se deosebește de obligația facultativă mai ales prin aceea că presupune existența a două prestații principale stipulate în sarcina debitorului. El nu se poate libera decât dacă execută *la alegerea sa* una dintre aceste prestații.
- La obligația facultativă, debitorul este ținut de o singură prestație principală de care se poate libera executând o altă prestație.

TITLUL V
Executarea obligațiilor

CAPITOLUL I

Plata

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Art. 1.469. NOȚIUNE.

(1) Obligația se stinge prin plată atunci când prestația datorată este executată de bunăvoie.

(2) Plata constă în remiterea unei sume de bani sau, după caz, în executarea oricărei alte prestații care constituie obiectul însuși al obligației.

Art. 1.470. TEMEIUL PLĂȚII. Orice plată presupune o datorie.

Art. 1.471. PLATA OBLIGAȚIEI NATURALE. Restituirea nu este admisă în privința obligațiilor naturale care au fost executate de bunăvoie.

Secțiunea a 2-a
Subiectele plății

Art. 1.472. PERSOANELE CARE POT FACE PLATA. Plata poate să fie făcută de orice persoană, chiar dacă este un terț în raport cu acea obligație.

Art. 1.473. PLATA FĂCUTĂ DE UN INCAPABIL. Debitorul care a executat prestația datorată nu poate cere restituirea invocând incapacitatea sa la data executării.

Art. 1.474. PLATA OBLIGAȚIEI DE CĂTRE UN TERȚ.

(1) Creditorul este dator să refuze plata oferită de terț dacă debitorul l-a încunoștințat în prealabil că se opune la aceasta, cu excepția cazului în care un asemenea refuz l-ar prejudicia pe creditor.

(2) În celelalte cazuri, creditorul nu poate refuza plata făcută de un terț decât dacă natura obligației sau convenția părților impune ca obligația să fie executată numai de debitor.

(3) Plata făcută de un terț stinge obligația dacă este făcută pe seama debitorului. În acest caz, terțul nu se subrogă în drepturile creditorului plătit decât în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

(4) Dispozițiile prezentului capitol privind condițiile plății se aplică în mod corespunzător atunci când plata este făcută de un terț.

Art. 1.475. PERSOANELE CARE POT PRIMI PLATA. Plata trebuie făcută creditorului, reprezentantului său, legal sau convențional, persoanei indicate de acesta ori persoanei autorizate de instanță să o primească.

Art. 1.476. PLATA FĂCUTĂ UNUI INCAPABIL. Plata făcută unui creditor care este incapabil de a o primi nu liberează pe debitor decât în măsura în care profită creditorului.

Art. 1.477. PLATA FĂCUTĂ UNUI TERȚ.

(1) Plata făcută unei alte persoane decât cele menționate la art. 1.475 este totuși valabilă dacă:

- a) este ratificată de creditor;
- b) cel care a primit plata devine ulterior titularul creanței;
- c) a fost făcută celui care a pretins plata în baza unei chitanțe liberatorii semnate de creditor.

(2) Plata făcută în alte condiții decât cele menționate la alin. (1) stinge obligația numai în măsura în care profită creditorului.

Art. 1.478. PLATA FĂCUTĂ UNUI CREDITOR APARENT.

(1) Plata făcută cu bună-credință unui creditor aparent este valabilă, chiar dacă ulterior se stabilește că acesta nu era adevăratul creditor.

(2) Creditorul aparent este ținut să restituie adevăratului creditor plata primită, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestațiilor.

Art. 1.479. PLATA BUNURILOR INDISPONIBILIZATE. Plata făcută cu nesocotirea unui sechestru, a unei popriri ori a unei opoziții formulate, în condițiile legii, pentru a opri efectuarea plății de către debitor nu îi împiedică pe creditorii care au obținut luarea unei asemenea măsuri să ceară din nou plata. În acest caz, debitorul păstrează dreptul de regres împotriva creditorului care a primit plata nevalabil făcută.

Comentariu

- *Plata* este modalitatea cea mai uzuală de executare de bună voie a obligației și, în același timp, o modalitate de stingere a acesteia [art. 1.469 alin. (1) NCC].
- Plata înseamnă remiterea unei sume de bani, dar și executarea oricărei alte prestații care constituie obiectul principal al obligației [art. 1.469 alin. (2) NCC].
- *De reținut* în materia plății:
 - orice plată presupune o datorie (art. 1.470 NCC); de aceea se prezumă până la proba contrarie că plata s-a făcut cu intenția de a stinge o datorie proprie [art. 1.341 alin. (3) NCC din materia plății nedatorate].
- Aceste texte prezintă interes în practica notarială deoarece impun clarificarea raporturilor juridice complexe care apar atunci când debitorului obligației de plată i se indică un cont al altei persoane decât creditorul, în care urmează să facă plata, terț cu care debitorul nu are un raport juridic și față de care, implicit, nu are nicio datorie.
- Deși există prezumția de mai sus, orice persoană poate face plata, chiar dacă este terț față de acea obligație (art. 1.472 NCC), plata efectuată de terț stingând obligația *dacă e făcută pe seama debitorului*, fără ca terțul să se subroge în drepturile creditorului plătit, cu excepția cazurilor și condițiilor prevăzute de lege [art. 1.474 alin. (3) NCC].

- Prin urmare, în ipoteza practică de mai sus, dacă între creditor și terț există un raport juridic obligațional preexistent, în baza căruia primul este debitorul celui de al doilea, debitorul din cel de al doilea raport juridic va putea face plata în mod valabil terțului, pentru a stinge datoria creditorului său.
- Important în acest caz este să se precizeze că înscrisul constituie pentru debitor chitanță descărcătoare pentru plata efectuată.
- Creditorul *este obligat să refuze* plata făcută de terț dacă debitorul i-a comunicat în prealabil că se opune la aceasta, cu excepția cazului când acest refuz i-ar aduce prejudicii creditorului [art. 1.474 alin. (1) NCC];
- Creditorul *nu poate refuza* plata făcută de terț, cu excepția cazului în care natura obligației sau convenția părților impun ca obligația să fie executată numai de debitor [art. 1.474 alin. (2) NCC];
- Persoanele care *pot primi plata* sunt enumerate limitativ: creditorul, reprezentantul lui legal sau convențional, persoana indicată de acesta, persoana autorizată de instanță să o primească (art. 1.475 NCC).
- Prin excepție (art. 1.477 NCC), plata e considerată totuși valabilă și stinge obligația, deși este făcută altei persoane decât cele prevăzute mai sus, dacă:
 - e ratificată de creditor;
 - cel care a primit plata devine ulterior titularul creanței;
 - a fost făcută celui care a pretins plata în baza unei chitanțe liberatorii semnate de creditor;
 - în orice alte condiții, în afară de cele menționate mai sus, numai în măsura în care profită creditorului, același principiu fiind recunoscut și în cazul plății făcute unui creditor incapabil (art. 1.476 NCC).
- Este recomandat ca, în împuternicire, creditorul (reprezentatul) să indice el însuși persoana căreia urmează să i se facă plata, pentru a evita orice interpretare legată de posibilitatea împuternicitului de a indica el acea persoană, în lipsa unei împuterniciri exprese.

Secțiunea a 3-a
Condițiile plății

Art. 1.480. DILIGENȚA CERUTĂ ÎN EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR.

(1) Debitorul este ținut să își execute obligațiile cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale, afară de cazul în care prin lege sau prin contract s-ar dispune altfel.

(2) În cazul unor obligații inerente unei activități profesionale, diligența se apreciază ținând seama de natura activității exercitate.

Art. 1.481. OBLIGAȚIILE DE MIJLOACE ȘI OBLIGAȚIILE DE REZULTAT.

(1) În cazul obligației de rezultat, debitorul este ținut să procure creditorului rezultatul promis.

(2) În cazul obligațiilor de mijloace, debitorul este ținut să folosească toate mijloacele necesare pentru atingerea rezultatului promis.

(3) Pentru a stabili dacă o obligație este de mijloace sau de rezultat se va ține seama îndeosebi de:

- a) modul în care obligația este stipulată în contract;
- b) existența și natura contraprestației și celelalte elemente ale contractului;
- c) gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului;
- d) influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației.

Comentariu

- Prin acest articol se precizează regimul obligațiilor de diligență și al celor de rezultat.
- Este important să fie calificată *natura obligației* deoarece este legată în mod direct de modalitatea de apreciere a neexecutării.
- În cazul obligațiilor de *rezultat*, neatingerea rezultatului promis constituie o neexecutare, în lipsa unor cauze de exonerare.
- În cazul *obligațiilor de mijloace*, neatingerea rezultatului constituie neexecutare numai dacă este consecința faptului că debitorul nu a depus diligența necesară.
- Calificarea obligațiilor contractuale este o chestiune de fapt.
- Alin. (3) conține, într-o enumerare exemplificativă, o serie de criterii care, ținând seama de împrejurări, pot ajuta la calificarea obligației.

- Cel mai important criteriu este voința părților.

De exemplu, în cazul în care obligația constă în plata unui preț sau, în general, în efectuarea unei contraprestații determinate, se poate prezuma, având în vedere ansamblul circumstanțelor, că suntem în prezența unei obligații de rezultat.

- Atunci când, prin natura prestației, executarea acesteia presupune un grad mare de risc (cum este, de exemplu, o intervenție chirurgicală), se poate prezuma că partea și-a asumat o asemenea prestație numai cu titlu de obligație de mijloace.
- Atunci când o parte are o influență semnificativă asupra executării prestației asumate de cealaltă parte, obligațiile pot fi considerate ca fiind de diligență.

Art. 1.482. OBLIGAȚIA DE A PEDA BUNURI INDIVIDUAL DETERMINATE.

(1) Debitorul unui bun individual determinat este liberat prin predarea acestuia în starea în care se afla la momentul nașterii obligației.

(2) Dacă însă, la data executării, debitorul nu este titularul dreptului ce trebuia transmis ori cedat sau, după caz, nu poate dispune de acesta în mod liber, obligația debitorului nu se stinge, dispozițiile art. 1.230 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.483. OBLIGAȚIA DE A STRĂMUTA PROPRIETATEA.

(1) Obligația de a strămuta proprietatea implică și obligațiile de a preda lucrul și de a-l conserva până la predare.

(2) În ceea ce privește imobilele înscrise în cartea funciară, obligația de a strămuta proprietatea o cuprinde și pe aceea de a preda înscrisurile necesare pentru efectuarea înscrierii.

Art. 1.484. CEDAREA DREPTURILOR SAU ACȚIUNILOR. Dacă bunul a pierit, s-a pierdut sau a fost scos din circuitul civil, fără culpa debitorului, acesta este dator să cedeze creditorului drepturile sau acțiunile în despăgubire pe care le are cu privire la bunul respectiv.

Art. 1.485. OBLIGAȚIA DE A PEDA UN BUN. Obligația de a preda un bun individual determinat o cuprinde și pe aceea de a-l conserva până la predare.

Art. 1.486. OBLIGAȚIA DE A DA BUNURI DE GEN. Dacă obligația are ca obiect bunuri de gen, debitorul are dreptul să aleagă bunurile ce vor fi predate. El nu este însă liberat decât prin predarea unor bunuri de calitate cel puțin medie.

Art. 1.487. OBLIGAȚIA DE A CONSTITUI O GARANȚIE. Cel care este ținut să constituie o garanție, fără ca modalitatea și forma acesteia să fie determinate, poate oferi, la alegerea sa, o garanție reală sau personală ori o altă garanție suficientă.

Art. 1.488. OBLIGAȚIA DE A DA O SUMĂ DE BANI.

(1) Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate.

(2) Plata se poate face prin orice mijloc folosit în mod obișnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată.

(3) Cu toate acestea, creditorul care acceptă în condițiile alin. (2) un cec ori un alt instrument de plată este prezumat că o face numai cu condiția ca acesta să fie onorat.

Comentariu

- Textul de la alin. (1) consacră principiul nominalismului monetar, riscul deprecierei banilor fiind suportat de creditor.
- Această dispoziție este supletivă, părțile putând conveni asupra unor formule de indexare.
- Alin. (2) tratează problema mijloacelor de plată moderne. Dacă părțile nu au convenit altfel, debitorul poate plăti în numerar, prin cec, cambie, bilet la ordin, carte de credit, mijloace electronice de plată etc., cu condiția ca mijlocul de plată să fie disponibil fără cheltuieli neobișnuite în locul unde se face plata (care este, de regulă, sediul sau domiciliul creditorului).

Art. 1.489. DOBÂNZILE SUMELOR DE BANI.

(1) Dobânda este cea convenită de părți sau, în lipsă, cea stabilită de lege.

(2) Dobânzile scadente produc ele însele dobânzi numai atunci când legea sau contractul, în limitele permise de lege, o prevede ori, în lipsă, atunci când sunt cerute în instanță. În acest din urmă caz, dobânzile curg numai de la data cererii de chemare în judecată.

Comentariu

- Textul mai sus menționat stabilește principiul potrivit căruia *dobânda se stabilește prin convenția părților și, doar în lipsa acestei convenții, se aplică dobânda legală.*
- Prin Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 care a abrogat Ordonanța Guvernului nr. 9/2000 modificată prin art. 197 din

Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, se consacră de asemenea principiul potrivit căruia părțile sunt libere să stabilească în convenții nivelul dobânzii. Textul citat distinge între:

- *dobânda remuneratorie*, definită ca fiind dobânda datorată de debitorul obligației de a da o sumă de bani la un anumit termen, calculată pentru perioada anterioară împlinirii termenului scadenței obligației; și
- *dobânda penalizatoare*, definită ca fiind dobânda datorată de debitorul obligației bănești, pentru neîndeplinirea obligației respective, la scadență.

Prin noțiunea de „dobândă” nu se înțelege doar sumele socotite în bani, cu acest titlu, ci și alte prestații cu orice titlu sau denumire la care debitorul se obligă drept echivalent al folosinței capitalului. *Dacă obligația este purtătoare de dobânzi (remuneratorii și/sau penalizatoare), se va plăti dobânda legală doar dacă părțile nu au stabilit expres, prin convenția lor, nivelul dobânzii.*

A) În raporturile care decurg din exploatarea unei întreprinderi cu scop lucrativ:

- *rata dobânzii legale remuneratorii* este egală cu rata dobânzii de referință a Băncii Naționale a României;
- *rata dobânzii legale penalizatoare* este egală cu rata dobânzii de referință plus 4 procente;
- *rata dobânzii convenționale* se poate stabili liber prin convenția părților, nefiind limitat cuantumul prin vreun text legal.

B) În raporturile care nu decurg din exploatarea unei întreprinderi cu scop lucrativ:

- *rata dobânzii legale remuneratorii sau penalizatoare* se calculează în modalitatea mai sus menționată, după caz, diminuată cu 20%;
 - *rata dobânzii convenționale*, conform art. 5, este limitată în acest caz la dobânda legală majorată cu 50%, orice clauză care încalcă aceste dispoziții fiind *nulă de drept*.
 - Prin acest text s-a instituit o sancțiune drastică pentru cazul în care s-ar stipula o asemenea clauză, *creditorul fiind decăzut din dreptul de a pretinde dobânda*.
 - Valabilitatea nivelului dobânzii convenționale se determină prin raportare la nivelul dobânzii legale de la data stipulării.
- În raporturile juridice cu element de extraneitate la care este aplicabilă legea română, iar plata se face în moneda străină, dobânda legală este de 6% pe an.

Art. 1.490. PLATA PARȚIALĂ.

(1) Creditorul poate refuza să primească o executare parțială, chiar dacă prestația ar fi divizibilă.

(2) Cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării parțiale sunt în sarcina debitorului, chiar și atunci când creditorul acceptă o asemenea executare.

Art. 1.491. PLATA FĂCUTĂ CU BUNUL ALTUIA.

(1) Atunci când, în executarea obligației sale, debitorul predă un bun care nu îi aparține sau de care nu poate dispune, el nu poate cere creditorului restituirea bunului predat decât dacă se angajează să execute prestația datorată cu un alt bun de care acesta poate dispune.

(2) Creditorul de bună-credință poate însă restitui bunul primit și solicita, dacă este cazul, daune-interese pentru repararea prejudiciului suferit.

Art. 1.492. DAREA ÎN PLATĂ.

(1) Debitorul nu se poate libera executând o altă prestație decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestației oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul consimte la aceasta. În acest din urmă caz, obligația se stinge atunci când noua prestație este efectuată.

(2) Dacă prestația oferită în schimb constă în transferul proprietății sau al unui alt drept, debitorul este ținut de garanția contra evicțiunii și de garanția contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială și repararea prejudiciului. În aceste cazuri, garanțiile oferite de terți nu renasc.

Potrivit prevederilor art. 112 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) și ale art. 1.493 din Codul civil se aplică și în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Comentariu

- *Darea în plată* este reglementată ca instituție în materia plății, în vechea legislație fiind doar o creație a doctrinei. Ca și plata, darea în plată are ca efect stingerea obligației (total sau parțial).
- Din interpretarea acestui text rezultă că darea în plată este un *contract* (presupune consimțământul ambelor părți: creditor și

debitor) prin care debitorul se liberează de obligația contractată față de creditor executând o altă prestație.

- Creditorul poate opta în caz de evicțiune și vicii:
 - fie ca debitorul să fie ținut de garanțiile contra evicțiunii și contra viciilor conform regulilor din materia vânzării;
 - fie să ceară prestația inițială și repararea prejudiciului său.În ambele situații enunțate mai sus, garanțiile oferite de terți, care s-au stins ca efect al contractului de dare în plată, nu renasc [art. 1.492 alin. (2) NCC, teza finală].
- Când darea în plată are ca obiect transferul dreptului de proprietate asupra unui bun imobil, în vederea încheierii contractului de dare în plată se vor obține toate înscrisurile cerute de lege pentru orice alt contract care are acest efect (extras de carte funciară pentru autentificare, certificat de atestare fiscală etc.) și se vor efectua de către notarul public toate procedurile de verificare prevăzute în sarcina lui, după caz.

Art. 1.493. CESIUNEA DE CREANȚĂ ÎN LOCUL EXECUTĂRII.

(1) Atunci când, în locul prestației inițiale, este cedată o creanță, obligația se stinge în momentul satisfacerii creanței cedate. Dispozițiile art. 1.568–1.584 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă, potrivit înțelegerii părților, obligația în locul căreia debitorul își cedează propria creanță se stinge încă de la data cesiunii, dispozițiile art. 1.586 sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială.

Comentariu

- *Cesiunea de creanță în locul executării* este o instituție nou introdusă în NCC prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil și reprezintă o varietate de dare în plată în care prestația oferită în schimbul celei inițiale este o creanță.
- De principiu, la data încheierii contractului de dare în plată se stinge obligația debitorului.
- În cazul particular al acestei cesiuni de creanță, obligația se stinge *la data satisfacerii creanței cedate* (art. 1.493 NCC). *De reținut* este că acestui tip de contract i se aplică regulile cesiunii de creanță (art. 1.568–1.584 NCC).

Art. 1.494. LOCUL PLĂȚII.

(1) În lipsa unei stipulații contrare ori dacă locul plății nu se poate stabili potrivit naturii prestației sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor:

a) obligațiile bănești trebuie executate la domiciliul sau, după caz, sediul creditorului de la data plății;

b) obligația de a preda un lucru individual determinat trebuie executată în locul în care bunul se afla la data încheierii contractului;

c) celelalte obligații se execută la domiciliul sau, după caz, sediul debitorului la data încheierii contractului.

(2) Partea care, după încheierea contractului, își schimbă domiciliul sau, după caz, sediul determinat, potrivit prevederilor alin. (1), ca loc al plății, suportă cheltuielile suplimentare pe care această schimbare le cauzează.

Comentariu● *De reținut:*

- părțile pot stabili *locul plății* prin contract;
- dacă nu au convenit asupra acestui element al contractului sau locul plății nu se poate stabili după alte criterii (natura contractului, practicile statornicite de părți sau uzanțele), locul plății este:
 - la obligațiile bănești – domiciliul ori sediul creditorului, la data plății;
 - la obligația de a preda bunul – locul la care bunul se află la data încheierii contractului;
 - la celelalte obligații – domiciliul sau sediul debitorului la data încheierii contractului.

Art. 1.495. DATA PLĂȚII.

(1) În lipsa unui termen stipulat de părți sau determinat în temeiul contractului, al practicilor statornicite între acestea ori al uzanțelor, obligația trebuie executată de îndată.

(2) Instanța poate stabili un termen atunci când natura prestației sau locul unde urmează să se facă plata o impune.

Art. 1.496. PLATA ANTICIPATĂ.

(1) Debitorul este liber să execute obligația chiar înaintea scadenței dacă părțile nu au convenit contrariul ori dacă aceasta nu rezultă din natura contractului sau din împrejurările în care a fost încheiat.

(2) Cu toate acestea, creditorul poate refuza executarea anticipată dacă are un interes legitim ca plata să fie făcută la scadență.

(3) În toate cazurile, cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării anticipate a obligației sunt în sarcina debitorului.

Art. 1.497. DATA PLĂȚII PRIN VIRAMENT BANCAR. Dacă plata se face prin virament bancar, data plății este aceea la care contul creditorului a fost alimentat cu suma de bani care a făcut obiectul plății.

Comentariu

- Acest text prezintă interes deosebit pentru practica notarială mai ales în cazul contractului de vânzare-cumpărare.
- Legiuitorul stipulează expres că data plății în acest caz este *data intrării sumei care a făcut obiectul plății în contul creditorului*.
- Acest text se coroborează cu art. 1.504 NCC, care instituie o *prezumție legală* de efectuare a plății în cazul ordinului de plată semnat de debitor și vizat de instituția de credit, până la proba contrarie.
- *Dovada plății* în acest caz se poate face cu înscrisuri emise de instituția de credit la cererea debitorului [art. 1.504 alin. (2) NCC], dar și cu declarația autentică a vânzătorului că a primit prețul în contul indicat, dacă părțile convin această modalitate de probă a plății.
- Prin urmare, legiuitorul reglementează trei noțiuni distincte: data plății, prezumția legală de plată și dovada plății.
- În practica notarială, într-un contract de vânzare-cumpărare în care prețul se plătește prin virament bancar se pot face următoarele mențiuni:
 - cumpărătorul a efectuat plata în baza ordinului de plată semnat de debitor și vizat de instituția de credit;
 - data plății va fi data intrării prețului în contul vânzătorului;
 - dovada plății se va face fie cu înscrisuri emise de instituția de credit, fie cu declarația autentică a vânzătorului, conform convenției părților.

Art. 1.498. CHELTUIELILE PLĂȚII. Cheltuielile plății sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

Secțiunea a 4-a

Dovada plății

Art. 1.499. MIJLOACE DE DOVADĂ. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dovada plății se face cu orice mijloc de probă.

Comentariu

- Textul instituie principiul în materia dovezii plății și are aplicabilitate mai ales în fața instanței de judecată.
- Datorită specificului activității notariale și rigorilor de care este ținută această activitate, dovada plății se poate face în fața notarului public *numai cu înscrisuri* (declarație notarială dată de creditor în formă autentică sau cu legalizare de semnătură ori înscrisuri eliberate de instituția de credit în cazul plății prin transfer bancar).

Art. 1.500. CHITANȚA LIBERATORIE

(1) Cel care plătește are dreptul la o chitanță liberatorie, precum și, dacă este cazul, la remiterea înscrisului original al creanței.

(2) Cheltuielile întocmirii chitanței sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

(3) În cazul în care creditorul refuză, în mod nejustificat, să elibereze chitanța, debitorul are dreptul să suspende plata.

Art. 1.501. PREZUMȚIA EXECUTĂRII PRESTAȚIEI ACCESORII.

Chitanța în care se consemnează primirea prestației principale face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor accesorii.

Art. 1.502. PREZUMȚIA EXECUTĂRII PRESTAȚIILOR PERIODICE.

Chitanța dată pentru primirea uneia dintre prestațiile periodice care fac obiectul obligației face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor devenite scadente anterior.

Art. 1.503. REMITEREA ÎNSCRISULUI ORIGINAL AL CREANȚEI.

(1) Remiterea voluntară a înscrisului original constatator al creanței, făcută de creditor către debitor, unul din codebitori sau fideiutor, naște prezumția stingerii obligației prin plată. Proba contrară revine celui interesat să dovedească stingerea obligației pe altă cale.

(2) Dacă înscrisul original remis voluntar este întocmit în formă autentică, creditorul are dreptul să probeze că remiterea s-a făcut pentru un alt motiv decât stingerea obligației.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că intrarea persoanelor menționate la alin. (1) în posesia înscrisului original al creanței s-a făcut printr-o remitere voluntară din partea creditorului.

Art. 1.504. PLATA PRIN VIRAMENT BANCAR.

(1) Dacă plata se face prin virament bancar, ordinul de plată semnat de debitor și vizat de instituția de credit plătitore prezumă efectuarea plății, până la proba contrară.

(2) Debitorul are oricând dreptul să solicite instituției de credit a creditorului o confirmare, în scris, a efectuării plății prin virament. Această confirmare face dovada plății.

● Vezi comentariul de la art. 1.497 NCC.

Art. 1.505. LIBERAREA GARANȚIILOR. Dacă părțile nu au convenit că garanțiile vor asigura executarea unei alte obligații, creditorul care a primit plata trebuie să consimtă la liberarea bunurilor afectate de garanțiile reale constituite pentru satisfacerea creanței sale, precum și să restituie bunurile deținute în garanție, dacă este cazul.

Potrivit prevederilor art. 104 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

(1) *Constituirea, conținutul și opozabilitatea drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.*

(2) *Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data efectuării acestora.*

(3) *Drepturile reale de garanție își păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării formalităților de publicitate.*

Secțiunea a 5-a

Imputația plății

Art. 1.506. ÎMPUTAȚIA PLĂȚII FĂCUTĂ PRIN ACORDUL PĂRȚILOR.

(1) Plata efectuată de debitorul mai multor datorii față de același creditor, care au același obiect, se impută asupra acestora conform acordului părților.

(2) În lipsa acordului părților, se aplică dispozițiile prezentei secțiuni.

Art. 1.507. ÎMPUTAȚIA FĂCUTĂ DE DEBITOR.

(1) Debitorul mai multor datorii care au ca obiect bunuri de același fel are dreptul să indice, atunci când plătește, datoria pe care înțelege să o execute. Plata se impută mai întâi asupra cheltuielilor, apoi asupra dobânzilor și, la urmă, asupra capitalului.

(2) Debitorul nu poate, fără consimțământul creditorului, să impute plata asupra unei datorii care nu este încă exigibilă cu

preferință față de o datorie scadentă, cu excepția cazului în care s-a prevăzut că debitorul poate plăti anticipat.

(3) În cazul plății efectuate prin virament bancar, debitorul face imputația prin mențiunile corespunzătoare consemnate de el pe ordinul de plată.

Art. 1.508. ÎMPUTAȚIA FĂCUTĂ DE CREDITOR.

(1) În lipsa unei indicații din partea debitorului, creditorul poate, într-un termen rezonabil după ce a primit plata, să indice debitorului datoria asupra căreia aceasta se va imputa. Creditorul nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile ori litigioase.

(2) Atunci când creditorul remite debitorului o chitanță liberatorie, el este dator să facă imputația prin acea chitanță.

Art. 1.509. ÎMPUTAȚIA LEGALĂ.

(1) Dacă niciuna dintre părți nu face imputația plății, vor fi aplicate, în ordine, următoarele reguli:

a) plata se impută cu prioritate asupra datoriilor ajunse la scadență;

b) se vor considera stinse, în primul rând, datoriile negarantate sau cele pentru care creditorul are cele mai puține garanții;

c) imputația se va face mai întâi asupra datoriilor mai oneroase pentru debitor;

d) dacă toate datoriile sunt deopotrivă scadente, precum și, în egală măsură, garantate și oneroase, se vor stinge datoriile mai vechi;

e) în lipsa tuturor criteriilor menționate la lit. a)–d), imputația se va face proporțional cu valoarea datoriilor.

(2) În toate cazurile, plata se va imputa mai întâi asupra cheltuielilor de judecată și executare, apoi asupra ratelor, dobânzilor și penalităților, în ordinea cronologică a scadenței acestora, și, în final, asupra capitalului, dacă părțile nu convin altfel.

Secțiunea a 6-a

Punerea în întârziere a creditorului

Art. 1.510. CAZURI DE PUNERE ÎN ÎNTÂRZIERE A CREDITORULUI. Creditorul poate fi pus în întârziere atunci când refuză, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător sau când refuză să îndeplinească actele pregătitoare fără de care debitorul nu își poate executa obligația.

Art. 1.511. EFECTELE PUNERII ÎN ÎNTÂRZIERE A CREDITORULUI.

(1) Creditorul pus în întârziere preia riscul imposibilității de executare a obligației, iar debitorul nu este ținut să restituie fructele culese după punerea în întârziere.

(2) Creditorul este ținut la repararea prejudiciilor cauzate prin întârziere și la acoperirea cheltuielilor de conservare a bunului datorat.

Art. 1.512. DREPTURILE DEBITORULUI. Debitorul poate consemna bunul pe cheltuiuala și riscurile creditorului, liberându-se astfel de obligația sa.

Art. 1.513. PROCEDURĂ. Procedura ofertei de plată și a consemnațiunii este prevăzută de Codul de procedură civilă.

Art. 1.514. VÂNZAREA PUBLICĂ.

(1) Dacă natura bunului face imposibilă consemnarea, dacă bunul este perisabil sau dacă depozitarea lui necesită costuri de întreținere ori cheltuieli considerabile, debitorul poate porni vânzarea publică a bunului și poate consemna prețul, notificând în prealabil creditorului și primind încuviințarea instanței judecătorești.

(2) Dacă bunul este cotate la bursă sau pe o altă piață reglementată, dacă are un preț curent sau are o valoare prea mică față de cheltuielile unei vânzări publice, instanța poate încuviința vânzarea bunului fără notificarea creditorului.

Art. 1.515. RETRAGEREA BUNULUI CONSEMNAȚ. Debitorul are dreptul să retragă bunul consemnat cât timp creditorul nu a declarat că acceptă consemnarea sau aceasta nu a fost validată de instanță. Creanța renaște cu toate garanțiile și toate celelalte accesorii ale sale din momentul retragerii bunului.

CAPITOLUL II

Executarea silită a obligațiilor

Secțiunea 1

Dispoziții generale**Art. 1.516. DREPTURILE CREDITORULUI.**

(1) Creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligației.

(2) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa și fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin:

1. să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligației;

2. să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligații corelative;

3. să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său.

Art. 1.517. NEEXECUTAREA IMPUTABILĂ CREDITORULUI. O parte nu poate invoca neexecutarea obligațiilor celeilalte părți în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa acțiune sau omisiune.

Art. 1.518. RĂSPUNDEREA DEBITORULUI.

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, debitorul răspunde personal de îndeplinirea obligațiilor sale.

(2) Răspunderea debitorului poate fi limitată numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

Art. 1.519. RĂSPUNDEREA PENTRU FAPTA TERȚILOR. Dacă părțile nu convin altfel, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate din culpa persoanei de care se folosește pentru executarea obligațiilor contractuale.

Art. 1.520. RĂSPUNDEREA TERȚILOR. Creditorul poate urmări și bunurile care aparțin terților, dacă acestea sunt afectate pentru plata datoriilor debitorului ori au făcut obiectul unor acte juridice care au fost revocate ca fiind încheiate în fraudă creditorului.

Secțiunea a 2-a

Punerea în întârziere a debitorului

Potrivit prevederilor art. 114 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

Dispozițiile art. 1.521–1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data nașterii obligației.

Art. 1.521. MODURI. Punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului.

Art. 1.522. PUNEREA ÎN ÎNTÂRZIERE DE CĂTRE CREDITOR.

(1) Debitorul poate fi pus în întârziere fie printr-o notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligației, fie prin cererea de chemare în judecată.

(2) Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării.

(3) Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un termen de executare, ținând seama de natura obligației și de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligația într-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicării notificării.

(4) Până la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), creditorul poate suspenda executarea propriei obligații, poate cere daune-interese, însă nu poate exercita celelalte drepturi prevăzute la art. 1.516, dacă prin lege nu se prevede altfel. Creditorul poate exercita aceste drepturi dacă debitorul îl informează că nu va executa obligațiile în termenul stabilit sau dacă, la expirarea termenului, obligația nu a fost executată.

(5) Cererea de chemare în judecată formulată de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere, conferă debitorului dreptul de a executa obligația într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligația este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului.

Art. 1.523. ÎNTÂRZIEREA DE DREPT ÎN EXECUTAREA OBLIGAȚIEI.

(1) Debitorul se află de drept în întârziere atunci când s-a stipulat că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect.

(2) De asemenea, debitorul se află de drept în întârziere în cazurile anume prevăzute de lege, precum și atunci când:

a) obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, deși exista urgență;

b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face;

c) debitorul și-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuză ori neglijează să își execute obligația în mod repetat;

d) nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi;

e) obligația se naște din săvârșirea unei fapte ilicite extra-contractuale.

 Potrivit prevederilor art. 103 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

Obligațiile născute din faptele juridice extracontractuale sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii lor.

 Potrivit prevederilor art. 118 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

Obligațiile extracontractuale născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse modurilor de stingere prevăzute de acesta.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), dacă obligația devine scadentă după decesul debitorului, moștenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în condițiile art. 1.136.

(4) Cazurile în care debitorul se află de drept în întârziere trebuie dovedite de creditor. Orice declarație sau stipulație contrară se consideră nescisă.

Art. 1.524. OFERTA DE EXECUTARE. Debitorul nu este în întârziere dacă a oferit, când se cuvenea, prestația datorată, chiar fără a respecta formalitățile prevăzute la art. 1.510–1.515, însă creditorul a refuzat, fără temei legitim, să o primească.

Art. 1.525. EFECTELE ÎNTÂRZIERII DEBITORULUI. Debitorul răspunde, de la data la care se află în întârziere, pentru orice pierdere cauzată de un caz fortuit, cu excepția situației în care cazul fortuit îl liberează pe debitor de însăși executarea obligației.

Art. 1.526. CAZUL OBLIGAȚIILOR SOLIDARE.

(1) Notificarea prin care creditorul îl pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte și în privința celorlalți.

(2) Notificarea făcută de unul dintre creditorii solidari produce, tot astfel, efecte și în privința celorlalți creditori.

Secțiunea a 3-a

Executarea silită în natură

Art. 1.527. DREPTUL LA EXECUTAREA ÎN NATURĂ.

(1) Creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă.

(2) Dreptul la executare în natură cuprinde, dacă este cazul, dreptul la repararea sau înlocuirea bunului, precum și orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasă.

Comentariu

- În materia executării silite principiul este acela că debitorul poate fi constrâns întotdeauna de creditor să execute obligația în natură, cu excepția cazului când această executare este imposibilă.

Art. 1.528. EXECUTAREA OBLIGAȚIEI DE A FACE.

(1) În cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația.

(2) Cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înștiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

Art. 1.529. EXECUTAREA OBLIGAȚIEI DE A NU FACE. În cazul neexecutării obligației de a nu face, creditorul poate cere instanței încuviințarea să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligației, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărâre judecătorească.

Secțiunea a 4-a

Executarea prin echivalent

§1. Dispoziții generale

Art. 1.530. DREPTUL LA DAUNE-INTERESE. Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat și care este consecința directă și necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației.

Comentariu

- În materia executării silite prin echivalent (art. 1.530–1.548 NCC), pe lângă cele menționate în comentariile de mai jos, sunt de reținut următoarele:
- Această modalitate de executare silită este circumscrisă noțiunilor de vinovăție (sub formă de intenție sau culpă, aceasta din urmă prezumându-se în obligațiile contractuale prin simplul

fapt al neexecutării), prejudiciu, legătură de cauzalitate între prejudiciu și fapta săvârșită cu vinovăție și repararea prejudiciului (daunele interese, clauza penală, arvuna).

- Principiul care guvernează materia este cel enunțat la art. 1.530–1.531 NCC, potrivit căruia creditorul are dreptul să ceară debitorului repararea integrală a prejudiciului pe care acesta i l-a cauzat ca o consecință directă și necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației. Deci nu numai neîndeplinirea culpabilă a obligației, ci și cea fără justificare atrage plata daunelor–interese.

§2. Prejudiciul

I. Evaluarea prejudiciului

Art. 1.531. REPARAREA INTEGRALĂ.

(1) Creditorul are dreptul la repararea integrală a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutării.

(2) Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor și beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea întinderii prejudiciului se ține seama și de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(3) Creditorul are dreptul și la repararea prejudiciului nepatrimonial.

Art. 1.532. CARACTERUL CERT AL PREJUDICIULUI.

(1) La stabilirea daunelor-interese se ține seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe.

(2) Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei șanse de a obține un avantaj poate fi reparat proporțional cu probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a creditorului.

(3) Prejudiciul al cărui quantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanța de judecată.

Art. 1.533. PREVIZIBILITATEA PREJUDICIULUI. Debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intenționată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar și în acest

din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecința directă și necesară a neexecutării obligației.

Art. 1.534. PREJUDICIUL IMPUTABIL CREDITORULUI.

(1) Dacă, prin acțiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător. Această dispoziție se aplică și atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor.

(2) Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligență.

Art. 1.535. DAUNELE MORATORII ÎN CAZUL OBLIGAȚIILOR BĂNEȘTI.

(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății ar fi mai mic.

(2) Dacă, înainte de scadență, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadență.

(3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

Comentariu

- În cazul în care debitorul nu plătește la scadență o sumă de bani, creditorul are dreptul la *daune moratorii* de la scadență până la executarea obligațiilor, *în cuantumul convenit de părți* și, doar în lipsa unei astfel de convenții, cuantumul va fi cel stabilit de lege.
- Această obligație de plată a daunelor moratorii este stabilită prin efectul legii, creditorul nefiind ținut să probeze vreun prejudiciu (acesta este prezumat de lege) și nici debitorul nu poate face proba că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății poate fi mai mic:
 - dacă înainte de scadență, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii vor fi la nivelul dobânzii convenționale aplicate înainte de scadență [art. 1.535 alin. (2) NCC];

- în cazul în care daunele moratorii nu au fost convenite de părți într-un cuantum mai mare decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit [art. 1.535 alin. (3) NCC].
- *În concluzie*, în cazul obligațiilor bănești nu este admisă o clauză penală cu privire la daunele-interese compensatorii, deoarece aceste obligații pot fi întotdeauna executate în natură, dar ar putea fi admisă o clauză penală având ca obiect daunele-interese moratorii (pentru întârziere în executarea obligației).
- La stabilirea dobânzii penalizatoare se aplică dispozițiile art. 1.535 și 1.538-1.543 NCC, conform art. 10 din Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar care a abrogat Ordonanța Guvernului nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligații bănești modificată prin art. 197 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil .

Art. 1.536. DAUNELE MORATORII ÎN CAZUL OBLIGAȚIILOR DE A FACE. În cazul altor obligații decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligației, cu excepția cazului în care s-a stipulat o clauză penală ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligației.

Comentariu

- De reținut:
 - daunele interese pentru executarea cu întârziere a obligației de a face sunt egale cu dobânda legală;
 - ele curg de la data scadenței obligației, calculul făcându-se asupra echivalentului în lei al obligației;
 - regula este supletivă, părțile putând conveni printr-o clauză penală asupra cuantumului acestor penalități;
 - dobânda legală se va aplica doar în lipsa unei astfel de clauze.

Art. 1.537. DOVADA PREJUDICIULUI. Dovada neexecutării obligației nu îl scutește pe creditor de proba prejudiciului, cu excepția cazului în care prin lege sau prin convenția părților se prevede altfel.

II. Clauza penală și arvuna

Art. 1.538. CLAUZA PENALĂ.

(1) Clauza penală este aceea prin care părțile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestație în cazul neexecutării obligației principale.

(2) În caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligației principale, fie clauza penală.

(3) Debitorul nu se poate libera oferind despăgubirea convenită.

(4) Creditorul poate cere executarea clauzei penale fără a fi ținut să dovedească vreun prejudiciu.

(5) Dispozițiile privitoare la clauza penală sunt aplicabile convenției prin care creditorul este îndreptățit ca, în cazul rezoluțiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, să păstreze plata parțială făcută de acesta din urmă. Sunt exceptate dispozițiile privitoare la arvună.

Art. 1.539. CUMULUL PENALITĂȚII CU EXECUTAREA ÎN NATURĂ.

Creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligației principale, cât și plata penalității, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligațiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligației principale, cât și a penalității, dacă nu renunță la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligației.

Art. 1.540. NULITATEA CLAUZEI PENALE.

(1) Nulitatea obligației principale o atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu o atrage pe aceea a obligației principale.

(2) Penalitatea nu poate fi cerută atunci când executarea obligației a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului.

Art. 1.541. REDUCEREA CUANTUMULUI PENALITĂȚII.

(1) Instanța nu poate reduce penalitatea decât atunci când:

a) obligația principală a fost executată în parte și această executare a profitat creditorului;

b) penalitatea este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), penalitatea astfel redusă trebuie însă să rămână superioară obligației principale.

(3) Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Art. 1.542. OBLIGAȚIA PRINCIPALĂ INDIVIZIBILĂ. Atunci când obligația principală este indivizibilă, fără a fi solidară, iar neexecutarea acesteia rezultă din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat, fie celorlalți codebitori, fiecăruia pentru partea sa. Aceștia păstrează dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea.

Art. 1.543. OBLIGAȚIA PRINCIPALĂ DIVIZIBILĂ.

(1) Atunci când obligația principală este divizibilă, penalitatea este, de asemenea, divizibilă, fiind suportată numai de debitorul care este vinovat de neexecutare și numai pentru partea de care acesta este ținut.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică atunci când clauza penală a fost stipulată pentru a împiedica o plată parțială, iar unul dintre debitori a împiedicat executarea obligației în totalitate. În acest caz, întreaga penalitate poate fi cerută acestuia din urmă, iar de la ceilalți debitori numai proporțional cu partea fiecăruia din datorie, fără a limita regresul acestora împotriva celui care nu a executat obligația.

Comentariu

- *Clauza penală* este definită la art. 1.538 NCC ca fiind o convenție prin care părțile stipulează că debitorul se obligă *la o anumită prestație* în cazul neexecutării obligației principale.
- În caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligației principale, fie clauza penală [art. 1.538 alin. (2) NCC].
- *De reținut* în materia clauzei penale:
 - nu se cumulează executarea în natură cu penalitatea decât în cazul neexecutării la termen sau al executării în alt loc față de cel stabilit;
 - daunele-interese compensatorii (pentru neexecutarea obligației) nu se pot cumula cu executarea în natură, deoarece reprezintă echivalentul obligației neexecutate;
 - legiuitorul stipulează expres la art. 1.538 alin. (5) NCC faptul că dispozițiile referitoare la clauza penală sunt aplicabile și convenției prin care creditorul, în cazul rezoluției/rezilierii contractului din culpa debitorului, poate păstra plata parțială făcută de acesta din urmă (cu excepția arvunei);

- instanța poate reduce cuantumul penalității dacă este excesiv față de prejudiciul care putea fi prevăzut de părți la data încheierii contractului [art. 1.541 lit. b) NCC].

 Potrivit prevederilor art. 115 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

Clauza penală convenită după intrarea în vigoare a NCC (de exemplu prin act adițional la un contract încheiat anterior) produce efectele prevăzute de NCC, indiferent de data nașterii obligației principale.

Art. 1.544. ARVUNA CONFIRMATORIE.

(1) Dacă, la momentul încheierii contractului, o parte dă celeilalte, cu titlu de arvună, o sumă de bani sau alte bunuri fungibile, în caz de executare arvuna trebuie imputată asupra prestației datorate sau, după caz, restituită.

(2) Dacă partea care a dat arvuna nu execută obligația fără justificare, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului, reținând arvuna. Atunci când neexecutarea provine de la partea care a primit arvuna, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului și poate cere dublul acesteia.

(3) Creditorul obligației neexecutate poate însă opta pentru executare sau pentru rezoluțiunea contractului și repararea prejudiciului potrivit dreptului comun.

Art. 1.545. ARVUNA PENALIZATOARE. Dacă în contract este stipulat expres dreptul uneia dintre părți sau dreptul ambelor părți de a se dezice de contract, cel care denunță contractul pierde arvuna dată sau, după caz, trebuie să restituie dublul celei primite.

Art. 1.546. Restituirea arvunei. Arvuna se restituie când contractul încetează din cauze ce nu atrag răspunderea vreuneia dintre părți.

Comentariu

- În materie de *arvună* legiuitorul reglementează două tipuri: arvuna confirmatorie și arvuna penalizatoare.
- *Arvuna confirmatorie* (art. 1.544 NCC) este acea clauză convențională potrivit căreia părțile, *fără a stipula expres o clauză de dezicere*, convin ca una dintre ele să plătească celeilalte o sumă de bani (sau alte bunuri fungibile) care, în caz de

executare a obligației, fie se va imputa asupra prestației datorate, fie va fi restituită.

- Prin urmare, arvuna acționează ca o garanție a executării obligației. Plata ei nu este prin ea însăși o prestație principală convenită de părți, ci o prestație cu caracter accesoriu, care, în funcție de convenția părților, poate fi imputată sau nu asupra prestației principale, *principiul fiind acela că se restituie în cazul în care contractul încetează din cauze care nu atrag răspunderea vreuneia dintre părți*.
- În cazul arvunei confirmatorii, neexecutarea *fără justificare* poate atrage declararea rezoluțiunii, care are ca efect fie reținerea arvunei, fie plata dublului acesteia (art. 1.544 NCC).
- *Arvuna penalizatoare* (art. 1.545 NCC) este acea clauză convențională prin care *părțile stipulează expres dreptul de a se dezice de contract* al uneia („dacă mă voi răzgândi”) sau al amândurora, caz în care partea care a denunțat contractul, după caz, fie va pierde arvuna, fie va restitui dublul celei primite.
- Spre deosebire de cazul arvunei confirmatorii, în cazul arvunei penalizatoare, creditorul obligației neexecutate nu poate opta pentru executarea contractului sau pentru rezoluțiunea acestuia cu repararea prejudiciului, deoarece clauza de dezicere este o clauză de denunțare unilaterală a contractului, iar arvuna acționează asemănător clauzei penale, fiind o estimare convențională a prejudiciului suferit în caz de denunțare unilaterală.

§3. Vinovăția debitorului

Art. 1.547. VINOVĂȚIA DEBITORULUI. Debitorul este ținut să repare prejudiciul cauzat cu intenție sau din culpă.

Art. 1.548. PREZUMȚIA DE CULPĂ. Culpă debitorului unei obligații contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării.

Secțiunea a 5-a

Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor

Art. 1.549. DREPTUL LA REZOLUȚIUNE SAU REZILIERE.

(1) Dacă nu cere executarea silită a obligațiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezoluțiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum și la daune-interese, dacă i se cuvin.

(2) Rezoluțiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci când executarea sa este divizibilă. De asemenea, în cazul contractului plurilateral, neîndeplinirea de către una dintre părți a obligației nu atrage rezoluțiunea contractului față de celelalte părți, cu excepția cazului în care prestația neexecutată trebuia, după circumstanțe, să fie considerată esențială.

(3) Dacă nu se prevede altfel, dispozițiile referitoare la rezoluțiune se aplică și în cazul rezilierii.

Art. 1.550. MODUL DE OPERARE.

(1) Rezoluțiunea poate fi dispusă de instanță, la cerere, sau, după caz, poate fi declarată unilateral de către partea îndreptățită.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părțile au convenit astfel, rezoluțiunea poate opera deplin drept.

Art. 1.551. REDUCEREA PRESTAȚIILOR.

(1) Creditorul nu are dreptul la rezoluțiune atunci când neexecutarea este de mică însemnătate. În cazul contractelor cu executare succesivă, creditorul are dreptul la reziliere, chiar dacă neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

(2) El are însă dreptul la reducerea proporțională a prestației sale dacă, după împrejurări, aceasta este posibilă.

(3) Dacă reducerea prestațiilor nu poate avea loc, creditorul nu are dreptul decât la daune-interese.

Art. 1.552. REZOLUȚIUNEA UNILATERALĂ.

(1) Rezoluțiunea sau rezilierea contractului poate avea loc prin notificarea scrisă a debitorului atunci când părțile au convenit astfel, când debitorul se află de drept în întârziere ori când acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere.

(2) Declarația de rezoluțiune sau de reziliere trebuie făcută în termenul de prescripție prevăzut de lege pentru acțiunea corespunzătoare acestora.

(3) În toate cazurile, declarația de rezoluțiune sau de reziliere se înscrie în cartea funciară ori, după caz, în alte registre publice, pentru a fi opozabilă terților.

(4) Declarația de rezoluțiune este irevocabilă de la data comunicării ei către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Art. 1.553. PACTUL COMISORIU.

(1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), rezoluțiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afară de cazul în care s-a convenit că ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării.

(3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează.

Art. 1.554. EFECTELE REZOLUȚIUNII ȘI ALE REZILIERII.

(1) Contractul desființat prin rezoluțiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celeilalte părți prestațiile primite.

(2) Rezoluțiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate să producă efecte chiar în caz de rezoluțiune.

(3) Contractul reziliat încetează doar pentru viitor.

Comentariu

- Partea care și-a îndeplinit obligațiile contractuale (sau este gata să și le îndeplinească) are opțiunea de a cere executarea silită sau, după caz, rezoluțiunea sau rezilierea cu daune-interese (art. 1.549 NCC).
- Rezoluțiunea operează în următoarele cazuri (art. 1.550 NCC):
 - poate fi dispusă de instanța de judecată;
 - poate fi declarată unilateral de partea îndreptățită;
 - poate interveni în cazurile *anume* prevăzute de lege;
 - poate interveni prin convenția părților.
- În cazurile *anume* prevăzute de lege și prin convenția părților poate opera de plin drept.
- Dispozițiile referitoare la rezoluțiune se aplică și la reziliere dacă nu se prevede altfel [art. 1.549 alin. (3) NCC].
- *Rezoluțiunea unilaterală* (art. 1.552 NCC) este reglementată ca instituție distinctă și nu ca variantă de pact comisoriu.
- Acest tip de rezoluțiune/reziliere operează cu respectarea următoarelor condiții:
 - 1) părțile au convenit că rezoluțiunea/rezilierea poate interveni prin notificarea scrisă a debitorului *sau* debitorul este de drept în întârziere (vezi art. 1.523 NCC) *sau* acesta nu a executat obligația la termenul fixat prin punerea în întârziere;

2) creditorul notifică în scris debitorului declarația sa de rezoluțiune, cu confirmare de primire, după caz.

- Notificarea declarației de rezoluțiune/reziliere este diferită de notificarea pentru punerea în întârziere prin care se fixează termenul pentru executarea obligației (atunci când nu s-a stipulat că simpla ajungere la termen valorează punere în întârziere), marcând cronologic două proceduri diferite.
- Notificarea declarației de rezoluțiune/reziliere este cerută în toate cazurile, pentru a putea opera rezoluțiunea unilaterală, în timp ce notificarea pentru punerea în întârziere este cerută doar dacă părțile nu au stipulat că debitorul este de drept în întârziere în cazul neexecutării obligației la termenul convenit prin contract.
- Declarația de rezoluțiune/reziliere (împreună cu dovada comunicării) se înscrie în cartea funciară sau în alte registre publice (vezi art. 902 pct. 11 NCC) pentru a fi opozabilă terților.
- Contractul desființat prin rezoluțiune/reziliere se consideră că nu a fost niciodată încheiat.
- Dovada comunicării este importantă deoarece declarația de rezoluțiune este considerată irevocabilă de la data comunicării ei sau de la data termenului fixat prin punerea în întârziere.
- *Pactul comisoriu* (art. 1.553 NCC) poate fi definit ca o clauză convențională cu caracter accesoriu prin care părțile stabilesc anticipat neexecutarea căror obligații atrage rezoluțiunea sau rezilierea *de drept* a contractului.
- Instituția presupune două elemente fundamentale:
 - menționarea expresă a obligațiilor a căror neexecutare va atrage rezoluțiunea sau rezilierea; și
 - punerea în întârziere a debitorului obligației neexecutate.
- Din perspectiva acestor elemente, textul legal distinge două tipuri de pact comisoriu:
 - 1) dacă părțile nu au stipulat că rezoluțiunea va rezulta din simplul fapt al neexecutării, rezoluțiunea va opera doar *după punerea în întârziere*;
 - 2) dacă părțile au stipulat că rezoluțiunea va rezulta din simplul fapt al neexecutării, rezoluțiunea va opera de drept, fără alte formalități.
- Pactul comisoriu are ca efect rezoluțiunea/rezilierea de drept a contractului, motiv pentru care, în cazul în care va opera doar în

urma punerii în întârziere prin notificare scrisă, aceasta trebuie să cuprindă în mod expres condițiile în care va opera pactul [art. 1.553 alin. (3) NCC].

- *De reținut* în materia rezoluțiunii și rezilierii:
 - creditorul nu poate cere rezoluțiunea atunci când neexecutarea este de mică însemnătate, în acest caz putând cere fie reducerea prestației proprii, fie daune-interese dacă reducerea prestației proprii nu este posibilă;
 - creditorul poate cere rezilierea chiar și atunci când neexecutarea prestației este de mică însemnătate, dar are caracter repetat;
 - rezoluțiunea contractului, ca și nulitatea/anularea, are ca efect desființarea retroactivă a acestuia și *restituirea prestațiilor* în condițiile prevăzute de art. 1.635–1.649 NCC, *precum și plata unor daune-interese care pot fi stabilite anticipat de părți printr-o clauză penală* [art. 1.538 alin. (5) NCC];
 - rezilierea contractului nu are decât efect pentru viitor [art. 1.554 alin. (3) NCC].

Secțiunea a 6-a

Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale

Art. 1.555. ORDINEA EXECUTĂRII OBLIGAȚIILOR.

(1) Dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă contrariul, în măsura în care obligațiile pot fi executate simultan, părțile sunt ținute să le execute în acest fel.

(2) În măsura în care executarea obligației unei părți necesită o perioadă de timp, cea parte este ținută să execute contractul prima, dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă altfel.

Art. 1.556. EXCEPȚIA DE NEEEXECUTARE.

(1) Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afară de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă că cealaltă parte este obligată să execute mai întâi.

(2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor și ținând seama de mica însemnătate a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe.

Art. 1.557. IMPOSIBILITATEA DE EXECUTARE.

(1) Atunci când imposibilitatea de executare este totală și definitivă și privește o obligație contractuală importantă, contractul este desființat de plin drept și fără vreo notificare, chiar din momentul producerii evenimentului fortuit. Dispozițiile art. 1.274 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă imposibilitatea de executare a obligației este temporară, creditorul poate suspenda executarea propriilor obligații ori poate obține desființarea contractului. În acest din urmă caz, regulile din materia rezoluțiunii sunt aplicabile în mod corespunzător.

CAPITOLUL III**Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului****Secțiunea 1****Măsurile conservatorii**

Potrivit prevederilor art. 116 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

Dispozițiile art. 1.558–1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.558. MĂSURILE CONSERVATORII. Creditorul poate să ia toate măsurile necesare sau utile pentru conservarea drepturilor sale, precum asigurarea dovezilor, îndeplinirea unor formalități de publicitate și informare pe contul debitorului, exercitarea acțiunii oblice ori luarea unor măsuri asigurătorii.

Art. 1.559. MĂSURILE ASIGURĂTORII. Principalele măsuri asigurătorii sunt sechestrul și poprirea asigurătorie. Măsurile asigurătorii se iau în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură civilă.

Secțiunea a 2-a**Acțiunea oblică****Art. 1.560. NOȚIUNE.**

(1) Creditorul a cărei creanță este certă și exigibilă poate să exercite drepturile și acțiunile debitorului atunci când acesta, în prejudiciul creditorului, refuză sau neglijează să le exercite.

(2) Creditorul nu va putea exercita drepturile și acțiunile care sunt strâns legate de persoana debitorului.

(3) Cel împotriva căruia se exercită acțiunea oblică poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului.

Art. 1.561. EFECTELE ADMITERII ACȚIUNII OBLICE. Hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferință în favoarea creditorului care a exercitat acțiunea.

Secțiunea a 3-a
Acțiunea revocatorie

Art. 1.562. NOȚIUNE.

(1) Dacă dovedește un prejudiciu, creditorul poate cere să fie declarate inopozabile față de el actele juridice încheiate de debitor în fraudă drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul își creează sau își mărește o stare de insolvabilitate.

(2) Un contract cu titlu oneros sau o plată făcută în executarea unui asemenea contract poate fi declarată inopozabilă numai atunci când terțul contractant ori cel care a primit plata cunoștea faptul că debitorul își creează sau își mărește starea de insolvabilitate.

Art. 1.563. CONDIȚII PRIVITOARE LA CREANȚĂ. Creanța trebuie să fie certă la data introducerii acțiunii.

Art. 1.564. TERMEN DE PRESCRIȚIE. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat.

Art. 1.565. EFECTELE ADMITERII ACȚIUNII.

(1) Actul atacat va fi declarat inopozabil atât față de creditorul care a introdus acțiunea, cât și față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză. Aceștia vor avea dreptul de a fi plătiți din prețul bunului urmărit, cu respectarea cauzelor de preferință existente între ei.

(2) Terțul dobânditor poate păstra bunul plătind creditorului căruia profită admiterea acțiunii o sumă de bani egală cu prejudiciul suferit de acesta din urmă prin încheierea actului. În caz contrar, hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii revocatorii indisponibilizează bunul până la încetarea executării silite a creanței pe care s-a întemeiat acțiunea, dispozițiile

privitoare la publicitatea și efectele clauzei de inalienabilitate aplicându-se în mod corespunzător.

Potrivit prevederilor art. 117 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil:

(1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii obligației.

TITLUL VI

Transmisiunea și transformarea obligațiilor

CAPITOLUL I

Cesiunea de creanță

Secțiunea 1

Cesiunea de creanță în general

Art. 1.566. NOȚIUNE.

(1) Cesiunea de creanță este convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț.

(2) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică:

a) transferului creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;

b) transferului titlurilor de valoare și altor instrumente financiare, cu excepția dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol.

Art. 1.567. FELURILE CESIUNII.

(1) Cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.

(2) Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozițiile prezentei secțiuni se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de donație.

(3) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de vânzare-cumpărare sau, după caz, cu cele care reglementează orice altă operațiune juridică în cadrul căreia

părțile au convenit să se execute prestația constând în transmiterea unei creanțe.

Art. 1.568. TRANSFERUL DREPTURILOR.

(1) Cesiunea de creanță transferă cesionarului:

a) toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată;

b) drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate.

(2) Cu toate acestea, cedentul nu poate să predea cesionarului, fără acordul constitutorului, posesia bunului luat în gaj. În cazul în care constitutorul se opune, bunul gajat rămâne în custodia cedentului.

Art. 1.569. CREANȚE CARE NU POT FI CEDATE.

(1) Nu pot face obiectul unei cesiuni creanțele care sunt declarate netransmisibile de lege.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație decât plata unei sume de bani poate fi cedată numai dacă cesiunea nu face ca obligația să fie, în mod substanțial, mai oneroasă.

Art. 1.570. CLAUZA DE INALIENABILITATE.

(1) Cesiunea care este interzisă sau limitată prin convenția cedentului cu debitorul nu produce efecte în privința debitorului decât dacă:

a) debitorul a consimțit la cesiune;

b) interdicția nu este expres menționată în înscrisul constatator al creanței, iar cesionarul nu a cunoscut și nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii;

c) cesiunea privește o creanță ce are ca obiect o sumă de bani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu limitează răspunderea cedentului față de debitor pentru încălcarea interdicției de a ceda creanța.

Art. 1.571. CESIUNEA PARȚIALĂ.

(1) Creanța privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație nu poate fi cedată în parte decât dacă obligația este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor.

Art. 1.572. CREANȚE VIITOARE.

(1) În caz de cesiune a unei creanțe viitoare, actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate.

(2) Creanța se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Art. 1.573. FORMA CESIUNII.

(1) Creanța este cedată prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului.

(2) Consimțământul debitorului nu este cerut decât atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului.

Art. 1.574. PREDAREA ÎNSCRISULUI CONSTATATOR AL CREANȚEI.

(1) Cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creanței aflat în posesia sa, precum și orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.

(2) În caz de cesiune parțială a creanței, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a înscrisului constatator al creanței, precum și la menționarea cesiunii, cu semnătura părților, pe înscrisul original. Dacă cesionarul dobândește și restul creanței, devin aplicabile dispozițiile alin. (1).

Art. 1.575. EFECTELE CESIUNII ÎNAINTE DE NOTIFICARE.

(1) Cesiunea de creanță produce efecte între cedent și cesionar, iar acesta din urmă poate pretinde tot ceea ce primește cedentul de la debitor, chiar dacă cesiunea nu a fost făcută opozabilă debitorului.

(2) Cesionarul poate, în aceleași împrejurări, să facă acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Art. 1.576. DOBÂNZILE SCADENTE ȘI NEÎNCASATE. Dacă nu s-a convenit altfel, dobânzile și orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii.

Art. 1.577. COSTURI SUPLEMENTARE. Debitorul are dreptul să fie despăgubit de cedent și de cesionar pentru orice cheltuieli suplimentare cauzate de cesiune.

Art. 1.578. COMUNICAREA ȘI ACCEPTAREA CESIUNII.

(1) Debitorul este ținut să plătească cesionarului din momentul în care:

a) acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă;

b) primește o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport hârtie sau în format electronic, în care se arată identitatea cesionarului, se identifică în mod rezonabil creanța cedată și se solicită debitorului să plătească cesionarului. În cazul unei cesiuni parțiale, trebuie indicată și întinderea cesiunii.

(2) Înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului.

(3) Atunci când comunicarea cesiunii este făcută de cesionar, debitorul îi poate cere acestuia să îi prezinte dovada scrisă a cesiunii.

(4) Până la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate să suspende plata.

(5) Comunicarea cesiunii nu produce efecte dacă dovada scrisă a cesiunii nu este comunicată debitorului.

Art. 1.579. OPOZABILITATEA CESIUNII UNEI UNIVERSALITĂȚI DE CREANȚE. Cesiunea unei universalități de creanțe, actuale sau viitoare, nu este opozabilă terților decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei.

Art. 1.580. COMUNICAREA ODATĂ CU CEREREA DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ. Atunci când cesiunea se comunică odată cu acțiunea intentată împotriva debitorului, acesta nu poate fi obligat la cheltuieli de judecată dacă plătește până la primul termen, afară de cazul în care, la momentul comunicării cesiunii, debitorul se afla deja în întârziere.

Art. 1.581. OPOZABILITATEA CESIUNII FAȚĂ DE FIDEIUSOR. Cesiunea nu este opozabilă fideiusorului decât dacă formalitățile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii față de debitor au fost îndeplinite și în privința fideiusorului însuși.

Art. 1.582. EFECTELE CESIUNII ÎNTRE CESIONAR ȘI DEBITORUL CEDAT.

(1) Debitorul poate să opună cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului. Astfel, el poate să opună plata făcută cedentului înainte ca cesiunea să îi fi devenit opozabilă, indiferent dacă are sau nu cunoștință de existența altor cesiuni, precum și orice altă cauză de stingere a obligațiilor survenită înainte de acel moment.

(2) Debitorul poate, de asemenea, să opună cesionarului plata pe care el însuși ori fideiusorul său a făcut-o cu bună-credință unui creditor aparent, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile cerute pentru a face opozabilă cesiunea debitorului și terților.

(3) În cazul în care cesiunea i-a devenit opozabilă prin acceptare, debitorul cedat nu mai poate opune cesionarului compensația pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul.

Art. 1.583. CESIUNI SUCCESIVE.

(1) Atunci când cedentul a transmis aceeași creanță mai multor cesionari succesivi, debitorul se liberează plătind în

temeiul cesiunii care i-a fost comunicată mai întâi sau pe care a acceptat-o mai întâi printr-un înscris cu dată certă.

(2) În raporturile dintre cesionarii succesivi ai aceleiași creanțe este preferat cel care și-a înscris mai întâi cesiunea la arhivă, indiferent de data cesiunii sau a comunicării acesteia către debitor.

Art. 1.584. EFECTELE CESIUNII PARȚIALE ÎNTRE CESIONARII CREANȚEI. În cazul unei cesiuni parțiale, cedentul și cesionarul sunt plătiți proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei. Această regulă se aplică în mod corespunzător cesionarilor care dobândesc împreună aceeași creanță.

Art. 1.585. OBLIGAȚIA DE GARANȚIE.

(1) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligația de garanție față de cesionar.

(2) Astfel, cedentul garantează existența creanței în raport cu data cesiunii, fără a răspunde și de solvabilitatea debitorului cedat. Dacă cedentul s-a obligat expres să garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezumă, în lipsa unei stipulații contrare, că s-a avut în vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii.

(3) Răspunderea pentru solvabilitatea debitorului cedat se întinde până la concurența prețului cesiunii, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea.

(4) De asemenea, dacă cedentul cunoștea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile legale privind răspunderea vânzătorului de rea-credință pentru viciile ascunse ale bunului vândut.

(5) În lipsă de stipulație contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii.

Art. 1.586. RĂSPUNDEREA CEDENTULUI PENTRU EVICȚIUNE.

(1) În toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților.

(2) Într-un asemenea caz, întinderea răspunderii cedentului se determină potrivit dispozițiilor art. 1.585 alin. (4).

Secțiunea a 2-a

**Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ,
la ordin sau la purtător****Art. 1.587. NOȚIUNE ȘI FELURI.**

(1) Creanțele încorporate în titluri nominative, la ordin ori la purtător, nu se pot transmite prin simplul acord de voință al părților.

(2) Regimul titlurilor menționate la alin. (1), precum și al altor titluri de valoare se stabilește prin lege specială.

Art. 1.588. MODALITĂȚI DE TRANSMITERE.

(1) În cazul titlurilor nominative, transmisiunea se menționează atât pe înscrisul respectiv, cât și în registrul ținut pentru evidența acestora.

(2) Pentru transmiterea titlurilor la ordin este necesar girul, efectuat potrivit dispozițiilor aplicabile în materia cambiilor.

(3) Creanța încorporată într-un titlu la purtător se transmite prin remiterea materială a titlului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Art. 1.589. MIJLOACE DE APĂRARE.

(1) Debitorul nu poate opune deținătorului titlului alte excepții decât cele care privesc nulitatea titlului, cele care reies neîndoielnic din cuprinsul acestuia, precum și cele care pot fi invocate personal împotriva deținătorului.

(2) Cu toate acestea, deținătorul care a dobândit titlul în fraudă debitorului nu se poate prevala de dispozițiile alin. (1).

Art. 1.590. PLATA CREANȚEI. Debitorul care a emis titlul la purtător este ținut să plătească creanța constatată prin acel titlu oricărui deținător care îi remite titlul, cu excepția cazului în care i s-a comunicat o hotărâre judecătorească prin care este obligat să refuze plata.

Art. 1.591. PUNEREA ÎN CIRCULAȚIE FĂRĂ VOIA EMITENTULUI.

Debitorul care a emis titlul la purtător rămâne ținut față de orice deținător de bună-credință, chiar dacă demonstrează că titlul a fost pus în circulație împotriva voinței sale.

Art. 1.592. ACȚIUNEA DEȚINĂTORULUI DEPOSEDAT ÎN MOD NELEGITIM. Cel care a fost deposedat în mod nelegitim de un titlu la purtător nu îl poate împiedica pe debitor să plătească creanța celui care îi prezintă titlul decât prin comunicarea unei hotărâri judecătorești. În acest caz, instanța se va pronunța pe cale de ordonanță președințială.

Comentariu

- *Cesiunea de creanță* este un contract prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț.
- *De reținut* în materia cesiunii de creanță:
 - dispozițiile legale din acest titlu *nu se aplică*:
 - 1) transferului creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal (de exemplu prin succesiune);
 - 2) transferului altor titluri de valoare și al altor instrumente financiare, cu excepția celor menționate la art. 1.587–1.592 NCC;
 - dacă cesiunea este cu titlu gratuit se aplică și regulile de la contractul de *donatie* [art. 1.567 alin. (2) NCC];
 - dacă cesiunea este cu titlu oneros se aplică și regulile de la contractul de *vânzare-cumpărare* sau de la orice altă operațiune juridică în cadrul căreia părțile au convenit să execute prestația prin transmiterea unei creanțe [art. 1.567 alin. (3) NCC];
 - nu pot face obiectul cesiunii de creanță creanțele declarate netransmisibile (de exemplu creanța de întreținere – art. 514 NCC);
 - creanța care nu are ca obiect o sumă de bani poate fi cedată *numai dacă* cesiunea nu face ca obligația să fie, în mod substanțial, mai oneroasă;
 - cesiunea poate fi interzisă sau limitată printr-o clauză de inalienabilitate, dar această clauză va produce efecte în privința debitorului numai în condițiile prevăzute de art. 1.570 alin. 1 lit. a), b), c) NCC;
 - acceptarea cesiunii de către debitor prin înscris cu *dată certă* [art. 1.578 lit. a) NCC] are ca efect opozabilitatea cesiunii față de acesta.

CAPITOLUL II

Subrogația

Art. 1.593. FELURILE SUBROGAȚIEI.

(1) Oricine plătește în locul debitorului poate fi subrogat în drepturile creditorului, fără a putea însă dobândi mai multe drepturi decât acesta.

(2) Subrogația poate fi convențională sau legală.

(3) Subrogația convențională poate fi consimțită de debitor sau de creditor. Ea trebuie să fie expresă și, pentru a fi opusă terților, trebuie constatată prin înscris.

Art. 1.594. SUBROGAȚIA CONSIMȚITĂ DE CREDITOR.

(1) Subrogația este consimțită de creditor atunci când, primind plata de la un terț, îi transmite acestuia, la momentul plății, toate drepturile pe care le avea împotriva debitorului.

(2) Subrogația operează fără consimțământul debitorului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Art. 1.595. SUBROGAȚIA CONSIMȚITĂ DE DEBITOR.

(1) Subrogația este consimțită de debitor atunci când acesta se împrumută spre a-și plăti datoria și, pe această cale, transmite împrumutătorului drepturile creditorului față de care avea datoria respectivă.

(2) Subrogația este valabilă numai dacă actul de împrumut și chitanța de plată a datoriei au dată certă, în actul de împrumut se declară că suma a fost împrumutată spre a se plăti datoria, iar în chitanță se menționează că plata a fost făcută cu banii împrumutați de noul creditor.

(3) Subrogația consimțită de debitor are loc fără consimțământul creditorului inițial, în lipsă de stipulație contrară.

Art. 1.596. SUBROGAȚIA LEGALĂ.

În afară de alte cazuri prevăzute de lege, subrogația se produce de drept:

a) în folosul creditorului, chiar chirografar, care plătește unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii;

b) în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv;

c) în folosul celui care, fiind obligat împreună cu alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria;

d) în folosul moștenitorului care plătește din bunurile sale datoriile succesiunii;

e) în alte cazuri stabilite de lege.

Art. 1.597. EFECTELE SUBROGAȚIEI.

(1) Subrogația își produce efectele din momentul plății pe care terțul o face în folosul creditorului.

(2) Subrogația produce efecte împotriva debitorului principal și a celor care au garantat obligația. Aceștia pot opune noului creditor mijloacele de apărare pe care le aveau împotriva creditorului inițial.

Art. 1.598. SUBROGAȚIA PARȚIALĂ.

(1) În caz de subrogație parțială, creditorul inițial, titular al unei garanții, poate exercita drepturile sale pentru partea neplătită din creanță cu preferință față de noul creditor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care creditorul inițial s-a obligat față de noul creditor să garanteze suma pentru care a operat subrogația, cel din urmă este preferat.

Comentariu

- Subrogația poate fi legală și convențională [art. 1.593 alin. (2) NCC].
- Subrogația convențională poate fi consimțită de debitor sau de creditor *în mod expres* și pentru opozabilitate față de terți proba ei se face prin înscris.
 - 1) Subrogația consimțită de creditor (art. 1.594 NCC) operează atunci când acesta primește plata de la un terț și, la momentul plății, transmite acestuia toate drepturile pe care le avea contra debitorului.
 - 2) Subrogația consimțită de debitor (art. 1.595 NCC) operează când debitorul se împrumută pentru a plăti datoria și transmite împrumutătorului drepturile creditorului.

În acest caz subrogația este valabilă numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

 - a) actul de împrumut și chitanța de plată au dată certă;
 - b) în actul de împrumut se declară că suma a fost împrumutată spre a se plăti datoria;
 - c) în chitanța de plată se menționează că plata a fost făcută cu banii împrumutați de noul creditor.
- Deși la alin. (3) legiuitorul menționează că nu este necesar consimțământul creditorului inițial, acesta trebuie să dea chitanța de plată a datoriei.
- Subrogația legală (art. 1.596 NCC) se produce de drept în cazurile prevăzute de lege.

CAPITOLUL III **Preluarea datoriei**

Secțiunea 1 **Dispoziții generale**

Art. 1.599. CONDIȚII. Obligația de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestație poate fi transmisă de debitor unei alte persoane:

a) fie printr-un contract încheiat între debitorul inițial și noul debitor, sub rezerva dispozițiilor art. 1.605;

b) fie printr-un contract încheiat între creditor și noul debitor, prin care acesta din urmă își asumă obligația.

Art. 1.600. EFECTE. Prin încheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor îl înlocuiește pe cel vechi, care, dacă nu s-a stipulat altfel și sub rezerva art. 1.601, este liberat.

Art. 1.601. ÎNSOLVABILITATEA NOULUI DEBITOR. Debitorul inițial nu este liberat prin preluarea datoriei, dacă se dovedește că noul debitor era insolubil la data când a preluat datoria, iar creditorul a consimțit la preluare, fără a cunoaște această împrejurare.

Art. 1.602. ACCESORIILE CREANȚEI.

(1) Creditorul se poate prevala în contra noului debitor de toate drepturile pe care le are în legătură cu datoria preluată.

(2) Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existenței garanțiilor creanței, afară de cazul când acestea nu pot fi despărțite de persoana debitorului.

(3) Cu toate acestea, obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu și-au dat acordul la preluare.

Art. 1.603. MIJLOACELE DE APĂRARE.

(1) Dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul inițial, în afară de compensație sau orice altă excepție personală a acestuia din urmă.

(2) Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor și debitorul inițial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării.

Art. 1.604. ÎNEFICACITATEA PRELUĂRII DATORIEI.

(1) Când contractul de preluare este desființat, obligația debitorului inițial renaște, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință.

(2) Creditorul poate, de asemenea, cere daune-interese celui ce a preluat datoria, afară numai dacă acesta din urmă dovedește că nu poartă răspunderea desființării contractului și a prejudiciilor suferite de creditor.

Secțiunea a 2-a

Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul

Art. 1.605. ACORDUL CREDITORULUI. Preluarea datoriei convenită cu debitorul își va produce efectele numai dacă creditorul își dă acordul.

Art. 1.606. COMUNICAREA PRELUĂRII.

(1) Oricare dintre contractanți poate comunica creditorului contractul de preluare, cerându-i să își dea acordul.

(2) Creditorului nu i se poate cere acordul cât timp nu a primit comunicarea.

(3) Cât timp creditorul nu și-a dat acordul, contractanții pot modifica sau denunța contractul.

Art. 1.607. TERMENUL DE ACCEPTARE.

(1) Contractantul care comunică preluarea datoriei creditorului îi poate stabili un termen rezonabil pentru răspuns.

(2) Dacă ambii contractanți au comunicat creditorului preluarea datoriei, stabilind termene diferite, răspunsul urmează să fie dat în termenul care se împlinește cel din urmă.

(3) Preluarea datoriei este considerată refuzată dacă creditorul nu a răspuns în termen.

Art. 1.608. OBLIGAȚIILE TERȚULUI.

(1) Cât timp creditorul nu și-a dat acordul sau dacă a refuzat preluarea, cel care a preluat datoria este obligat să îl libereze pe debitor, executând la timp obligația.

(2) Creditorul nu dobândește un drept propriu împotriva celui obligat să îl libereze pe debitor, cu excepția cazului în care se face dovada că părțile contractante au voit altfel.

Comentariu

- *Preluarea datoriei* este o instituție nou introdusă prin NCC, care poate fi definită ca modalitate de transmitere a obligației debitorului de a plăti o sumă de bani sau de a executa alte prestații. Această transmitere se realizează tot prin intermediul unui contract.
- Legiuitorul reglementează *limitativ* două modalități prin care se poate încheia contractul de preluare de datorie:
 - 1) printr-un contract încheiat între *debitorul inițial* și un alt debitor, prin care acesta din urmă își asumă obligația sub rezerva acordului creditorului.

Acest contract trebuie comunicat creditorului de oricare dintre părțile contractului de preluare de datorie, care va produce efecte *numai* dacă preluarea de datorie va fi consimțită de creditor (art. 1.605 NCC);

2) printr-un contract încheiat între creditor și noul debitor, prin care acesta din urmă își asumă obligația.

În ambele variante, debitorul este liberat, cu excepția cazului în care noul debitor este insolubil (art. 1.601 NCC).

- Preluarea de datorie nu are efect asupra garanțiilor creanței (acestea se transmit odată cu datoria), cu excepția garanțiilor care nu pot fi despărțite de persoana debitorului [art. 1.602 alin. (2) NCC].
- Garanția adusă de fideiusor sau de terțul care a constituit o garanție pentru realizarea creanței (cauțiunea reală) *se stinge dacă aceste persoane nu și-au dat acordul* [art. 1.602 alin. (3) NCC].
- Problema garanțiilor în cazul preluării de datorie prezintă interes în activitatea notarială deoarece în materie de carte funciară este circumscrisă regulilor specifice acesteia.
- Prin urmare, dacă un contract de preluare de datorie este încheiat de debitor, iar datoria a fost garantată cu ipotecă asupra imobilului unui terț care nu este parte în act pentru a-și da acordul, potrivit art. 1.602 alin. (3) NCC *garanția s-a stins și ar trebui să se radieze din cartea funciară în baza contractului de preluare de datorie și a actului de acceptare a acestuia de către creditor*.

Cu toate acestea, având în vedere regulile proprii cărții funciare, este recomandabil ca prin actul de acceptare a preluării de datorie întocmit de creditor (în beneficiul căruia a fost constituită garanția) acesta să consimtă la radierea garanției chiar dacă stingerea operează prin efectul legii.

- Potrivit art. 1.602 alin. (2) NCC, care prevede transferul garanțiilor, atunci când preluarea de datorie se poate face direct între creditor și noul debitor, fără prezența vechiului debitor, cu toate că vechiul debitor care a constituit garanții devine aparent un terț, garanția se transmite în condițiile art. 1.602 alin. (2) și nu se stinge conform art. 1.602 alin. (3) NCC.

În practica notarială, pentru a evita interpretările, este recomandabil ca, la încheierea contractului, să figureze ca parte în act și vechiul debitor, iar acesta să consimtă la menținerea garanției.

- Din punctul de vedere al aplicabilității practice, orice obligație neexecutată poate fi transmisă prin instituția preluării de datorie, fiind irelevante raporturile juridice create între cel care cedează obligația și cel care se obligă să o preia.
- Nimic nu împiedică părțile să evidențieze în contract și aceste raporturi juridice, care pot avea, după caz, natura unei liberalități sau a unui act cu titlu oneros.
- În materia contractului de întreținere, doar creditorul întreținerii nu poate ceda drepturile dobândite (art. 2.258 NCC). Prin urmare, debitorul obligației poate transmite obligația sa de a face, prin mecanismul preluării datoriei.
- Necesitatea acordului creditorului acoperă și cerința respectării caracterului intuitu personae al contractului de întreținere.
- Instituția preluării de datorie a făcut inutilă existența delegației, care nu este reglementată de NCC.
- Instrument mai suplu și mai dinamic de transmitere a obligațiilor, preluarea de datorie se deosebește de novație prin aceea că obligația inițială nu se stinge, ci își continuă existența împreună cu garanțiile accesorii date de debitorul inițial (cu excepțiile mai sus enunțate), în timp ce, în cazul novației, primul raport obligațional se stinge și este înlocuit cu unul nou, iar garanțiile se mențin doar dacă există o stipulație expresă în acest sens.

CAPITOLUL IV Novația

Art. 1.609. NOȚIUNE ȘI FELURI.

(1) Novația are loc atunci când debitorul contractează față de creditor o obligație nouă, care înlocuiește și stinge obligația inițială.

(2) De asemenea, novația se produce atunci când un debitor nou îl înlocuiește pe cel inițial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială. În acest caz, novația poate opera fără consimțământul debitorului inițial.

(3) Novația are loc și atunci când, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui inițial, față de care debitorul este liberat, stingându-se astfel obligația veche.

Art. 1.610. PROBA NOVAȚIEI. Novația nu se prezumă. Intenția de a nova trebuie să fie neîndoieală.

Art. 1.611. GARANȚIILE CREANȚEI NOVATE.

(1) Ipotecile care garantează creanța inițială nu vor însoți noua creanță decât dacă aceasta s-a prevăzut în mod expres.

(2) În cazul novației prin schimbarea debitorului, ipotecile legate de creanța inițială nu subzistă asupra bunurilor debitorului inițial fără consimțământul acestuia din urmă și nici nu se strămută asupra bunurilor noului debitor fără acordul său.

(3) Atunci când novația operează între creditor și unul dintre debitorii solidari, ipotecile legate de vechea creanță nu pot fi transferate decât asupra bunurilor codebitorului care contractează noua datorie.

Art. 1.612. MIJLOACELE DE APĂRARE. Atunci când novația are loc prin schimbarea debitorului, noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial și nici cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului, cu excepția situației în care, în acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absolută a actului din care s-a născut obligația inițială.

Art. 1.613. EFECTELE NOVAȚIEI ASUPRA DEBITORILOR SOLIDARI ȘI FIDEIUSORILOR.

(1) Novația care operează între creditor și unul dintre debitorii solidari îi liberează pe ceilalți codebitori cu privire la creditor. Novația care operează cu privire la debitorul principal îi liberează pe fideiusori.

(2) Cu toate acestea, atunci când creditorul a cerut acordul codebitorilor sau, după caz, al fideiusorilor ca aceștia să fie ținuți de noua obligație, creanța inițială subzistă în cazul în care debitorii sau fideiusorii nu își exprimă acordul.

Art. 1.614. EFECTELE NOVAȚIEI ASUPRA CREDITORILOR SOLIDARI.

Novația consimțită de un creditor solidar nu este opozabilă celorlalți creditori decât pentru partea din creanță ce revine acelui creditor.

Comentariu

- Regimul juridic al *novației* nu a fost schimbat semnificativ.
- Este reglementată:
 - *novația prin schimbare de obiect* – când debitorul contractează față de creditor o obligație nouă care înlocuiește sau stinge obligația principală; și

- *novația prin schimbare de subiect (debitor sau creditor).*
- Novația prin schimbare de debitor e similară cu preluarea de datorie în cazul de la lit. b) a art. 1.599 NCC, deoarece nu se cere consimțământul debitorului inițial.
- *De reținut* în materia novației:
 - novația nu se prezumă, intenția de a nova trebuie să rezulte neîndoiește;
 - ipotecile care însoțeau creanța inițială nu vor însoți noua creanță decât dacă s-a prevăzut aceasta în *mod expres*.

TITLUL VII

Stingerea obligațiilor

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1.615. MODURI DE STINGERE A OBLIGAȚIILOR. Obligațiile se sting prin plată, compensație, confuziune, remitere de datorie, imposibilitate fortuită de executare, precum și prin alte moduri expres prevăzute de lege.

CAPITOLUL II

Compensația

Art. 1.616. NOȚIUNE. Datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele.

Art. 1.617. CONDIȚII.

(1) Compensația operează de plin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide și exigibile, oricare ar fi izvorul lor, și care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeași natură.

(2) O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensația.

(3) Oricare dintre părți poate renunța, în mod expres ori tacit, la compensație.

Art. 1.618. CAZURI ÎN CARE COMPENSAȚIA ESTE EXCLUSĂ. Compensația nu are loc atunci când:

- a) creanța rezultă dintr-un act făcut cu intenția de a păgubi;

b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat;

c) are ca obiect un bun insesizabil.

Art. 1.619. TERMENUL DE GRAȚIE. Termenul de grație acordat pentru plata uneia dintre datorii nu împiedică realizarea compensației.

Art. 1.620. IMPUTAȚIA. Atunci când mai multe obligații susceptibile de compensație sunt datorate de același debitor, regulile stabilite pentru imputația plății se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.621. FIDEIUSIUNEA.

(1) Fideiusorul poate opune în compensație creanța pe care debitorul principal o dobândește împotriva creditorului obligației garantate.

(2) Debitorul principal nu poate, pentru a se libera față de creditorul său, să opună compensația pentru ceea ce acesta din urmă datorează fideiusorului.

Art. 1.622. EFECTELE COMPENSAȚIEI FAȚĂ DE TERȚI.

(1) Compensația nu are loc și nici nu se poate renunța la ea în detrimentul drepturilor dobândite de un terț.

(2) Astfel, debitorul care, fiind terț poprit, dobândește o creanță asupra creditorului poprit nu poate opune compensația împotriva acestuia din urmă.

(3) Debitorul care putea să opună compensația și care a plătit datoria nu se mai poate prevala, în detrimentul terților, de privilegiile sau de ipotecile creanței sale.

Art. 1.623. CESIUNEA SAU IPOTECA ASUPRA UNEI CREANȚE.

(1) Debitorul care acceptă pur și simplu cesiunea sau ipoteca asupra creanței consimțită de creditorul său unui terț nu mai poate opune acelui terț compensația pe care ar fi putut să o invoce împotriva creditorului inițial înainte de acceptare.

(2) Cesiunea sau ipoteca pe care debitorul nu a acceptat-o, dar care i-a devenit opozabilă, nu împiedică decât compensația datoriei creditorului inițial care sunt ulterioare momentului în care cesiunea sau ipoteca i-a devenit opozabilă.

Comentariu

- Este de observat că nu se reglementează compensația convențională, ci doar compensația legală (de plin drept).
- La art. 1.622 alin. (1) NCC se precizează că nu se poate renunța la compensație în detrimentul drepturilor dobândite de un terț.

CAPITOLUL III
Confuziunea**Art. 1.624. NOȚIUNE.**

(1) Atunci când, în cadrul aceluiași raport obligațional, calitățile de creditor și debitor se întrunesc în aceeași persoană, obligația se stinge de drept prin confuziune.

(2) Confuziunea nu operează dacă datoria și creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite.

Art. 1.625. CONFUZIUNEA ȘI IPOTECA.

(1) Ipoteca se stinge prin confuziunea calităților de creditor ipotecar și de proprietar al bunului ipotecat.

(2) Ea renaște dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el.

Art. 1.626. FIDEIUSIUNEA. Confuziunea ce operează prin reunirea calităților de creditor și debitor profită fideiusorilor. Cea care operează prin reunirea calităților de fideiutor și creditor ori de fideiutor și debitor principal nu stinge obligația principală.

Art. 1.627. EFECTELE CONFUZIUNII FAȚĂ DE TERȚI. Confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de terți în legătură cu creanța stinsă pe această cale.

Art. 1.628. DESFIINȚAREA CONFUZIUNII. Dispariția cauzei care a determinat confuziunea face să rească obligația cu efect retroactiv.

Comentariu● *De reținut* în materia confuziunii:

- nu operează confuziunea când creanța și datoria există în mase de bunuri diferite în cadrul aceluiași patrimoniu [art. 1.624 alin. (2) NCC];
- ipoteca se stinge când un creditor ipotecar dobândește proprietatea asupra bunului ipotecat, însă renaște dacă acel creditor este evins dintr-o cauză independentă de el [art. 1.625 NCC alin. (2) fiind o aplicație a art. 1.628 NCC].

CAPITOLUL IV
Remiterea de datorie**Art. 1.629. NOȚIUNE.**

(1) Remiterea de datorie are loc atunci când creditorul îl liberează pe debitor de obligația sa.

(2) Remiterea de datorie este totală, dacă nu se stipulează contrariul.

Art. 1.630. FELURI.

(1) Remiterea de datorie poate fi expresă sau tacită.

(2) Ea poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, potrivit naturii actului prin care aceasta se realizează.

Comentariu

- În vechea doctrină remiterea de datorie era considerată un contract cu titlu gratuit (liberalitate indirectă).
- Remiterea de datorie poate fi, conform voinței părților, totală sau parțială, iar ca formă de exprimare a voinței părților poate fi expresă sau tacită.
- De reținut că și în actuala reglementare remiterea de datorie este tot un contract care poate stinge obligația și libera debitorul total sau parțial, conform voinței părților.
- Ca noutate, NCC reglementează și posibilitatea realizării acestui mod de stingere a obligațiilor cu titlu oneros.

Art. 1.631. DOVADA. Dovada remiterii de datorie se face în condițiile art. 1.499.

Comentariu

- Raportat la art. 1.499 NCC, dovada remiterii de datorie se poate face cu orice mijloc de probă, potrivit regulii din materia plății.
- Cu toate acestea, atunci când creditorul prețului neplătit sau al unei părți din preț neplătite pentru care s-a înscris în cartea funciară ipoteca legală face debitorului o remitere de datorie, fie contractul prin care se remite datoria va fi încheiat în formă autentică, fie creditorul va consimți prin act autentic la radierea din cartea funciară a ipotecii legale.

Art. 1.632. GARANȚII. Renunțarea expresă la un privilegiu sau la o ipotecă făcută de creditor nu prezumă remiterea de datorie în privința creanței garantate.

Art. 1.633. FIDEIUSIUNEA.

(1) Remiterea de datorie făcută debitorului principal liberează pe fideiusor, ca și pe oricare alte persoane ținute pentru el.

(2) Remiterea de datorie consimțită în favoarea fideiusorului nu liberează pe debitorul principal.

(3) Dacă remiterea de datorie este convenită cu unul dintre fideiusori, ceilalți rămân obligați să garanteze pentru tot, cu includerea părții garantate de acesta, numai dacă au consimțit expres la exonerarea lui.

(4) Prestația pe care a primit-o creditorul de la un fideiutor pentru a-l exonera de obligația de garanție se impută asupra datoriei, profitând, în proporția valorii acelei prestații, atât debitorului principal, cât și celorlalți fideiusori.

CAPITOLUL V

Imposibilitatea fortuită de executare

Art. 1.634. NOȚIUNE. CONDIȚII.

(1) Debitorul este liberat atunci când obligația sa nu mai poate fi executată din cauza unei forțe majore, a unui caz fortuit ori a unor alte evenimente asimilate acestora, produse înainte ca debitorul să fie pus în întârziere.

(2) Debitorul este, de asemenea, liberat, chiar dacă se află în întârziere, atunci când creditorul nu ar fi putut, oricum, să beneficieze de executarea obligației din cauza împrejurărilor prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care debitorul a luat asupra sa riscul producerii acestora.

(3) Atunci când imposibilitatea este temporară, executarea obligației se suspendă pentru un termen rezonabil, apreciat în funcție de durata și urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.

(4) Dovada imposibilității de executare revine debitorului.

(5) Debitorul trebuie să notifice creditorului existența evenimentului care provoacă imposibilitatea de executare a obligațiilor. Dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare, debitorul răspunde pentru prejudiciul cauzat, prin aceasta, creditorului.

(6) Dacă obligația are ca obiect bunuri de gen, debitorul nu poate invoca imposibilitatea fortuită de executare.